Jaargang 16. Woensdag, 30 September 1857. No. 117.

GRONINGER COURANT.

ALGEMEEN DAGBLAD
voor de Stad en Provincie Groningen.

Inspectie van Verlofgangers DER Nationale Militie.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS der Gemeente *Groningen* brengen ter kennis van al de **MANSCHAPPEN** der NATIONALE MILITIE, die zich met **Onbepaald Verlof** in deze Gemeente bevinden, om het even uit welke Provincie zij afkomstig zijn, met uitzondering van de hieronder vermelden, dat de **INSPECTIE** over die **VERLOFGANGERS** zal worden gehouden op **Donderdag den 1sten October 1857,** aanvang nemende des voormiddags te tien uur.

Dat, ten einde de Verlofgangers niet langer dan noodig op de Inspectie te doen verblijven, bepaald is, dat zij op den gemelden dag ter bestemde plaats zullen opkomen in de navolgende orde, te weten:

te tien uur, degenen wier Geslachtsnamen beginnen met de Letters A, B, C, D, E en F;

te elf uur, degenen wier Geslachtsnamen beginnen met de Letters G, H, I, K en L;

te twaalf uur, degenen wier Geslachtsnamen beginnen met de Letters M, N, O, P, R en S;

te een uur, degenen wier Geslachtsnamen beginnen met de Letters T, U, V, W en Z.

De bedoelde Verlofgangers worden bij deze gelast, om precies op het juiste, voor ieder hunner bepaalde uur bij de Korenbeurs alhier present te zijn, gekleed in uniform en voorzien van alle zoodanige Kleeding- en Equipementstukken, als bij het vertrek van het Corps aan hen mogten zijn gelaten, alsmede van hunne Zakboekjes en van de Certificaten Lett. H. H., welke zij van het Bestuur der Gemeente, tegen inhouding van hunnen Verlofpas, hebben bekomen; zullende door den Heer Lt. Kolonel Militie-Commissaris in deze Provincie een arrest van twee tot zes dagen worden opgelegd aan elken man, die zonder wettige redenen van de Inspectie mogt achterblijven.

De voorwendsels van onbekendheid met den tijd van de Inspectie, of van geene afzonderlijke Citatie te hebben ontvangen, zullen, evenmin als van afwezigheid in beroepsuitoefening, als wettige redenen voor het verzuimen der Inspectie worden gehouden, tenzij in het laatste geval de Verlofganger de vereischte toestemming daartoe verkregen en vooraf van zijne afwezigheid aan den Burgemeester behoorlijk kennis zal hebben gegeven, waaronder echter niet begrepen is het geval van vertrek naar buitenslands, als waaromtrent vergunning van hooger autoriteit wordt vereischt. Het wordt bij deze aan de verlofhebbende Manschappen der Nationale Militie wel uitdrukkelijk herinnerd, dat door de Departementen van Binnenlandsche Zaken en van Oorlog bepalingen zijn gemaakt ten aanzien van zoodanige Verlofgangers, die zich aan insubordinatie schuldig maken, of hunne Kleeding- en Equipementstukken mogten hebben verwaarloosd, hoezeer zij ook met hun Corps hebben afgerekend, en dat dus ten aanzien van dezen zal worden gehandeld, zooals daarbij is voorgeschreven, ten einde de schuldigen te straffen; alsmede dat het ongeoorloofd is, om bij de Inspectie andere, dan hunne eigene Goederen te vertoonen, en eveneens, om die Goederen te voorzien van het merkteeken, waarmede hunne eigene Goederen bij het Corps voorzien zijn; zullende op deze ongeoorloofde handeling naauwkeurig worden toegezien.

Voorts worden al de manschappen der Nationale Militie, die zich met onbepaald verlof in de gemeente bevinden, zonder onderscheid, om het even tot welke ligting zij behooren en uit welke provincie zij afkomstig zijn, bij deze gelast om op voorschreven dag en uur ter bovengemelde plaats present te zijn; zijnde van deze inspectie alleen uitgezonderd de manschappen der ligting van 1853, die in de maand September aan de najaarsoefeningen hebben deel genomen, en de Miliciens der ligting van 1856, die zich thans nog onder de wapenen bevinden, doch eerlang met verlof zullen worden gezonden.

GRONINGEN, 21 September 1857.

Burgemeester en Wethouders: J. SLOT.
De Secretaris: HORA SICCAMA.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS der Gemeente *Groningen* brengen bij deze, naar aanleiding van het besluit van den Heer COMMISSARIS des KONINGS in deze Provincie, van den 23sten September 1857, no. 4, (*Prov.blad* no. 51), ter kennis van de daarbij belanghebbenden, dat door **HOUDERS** van **JAGTACTEN,** bij het BESTUUR dezer Gemeente **kostelooze MAGTIGINGEN,** overeenkomstig art. 27, 2de lid der Wet van den 13den Junij 1857 (*Staatsblad* no. 87), kunnen worden verkregen tot het buiten tegenwoordigheid van den Acte-houder vervoeren van wild in het veld *buiten* openbare Wegen en Voetpaden.

GRONINGEN, 28 September 1857.

Burgemeester en Wethouders: J. SLOT.
De Secretaris: HORA SICCAMA.

KOHIER VAN DE WATEREN, BRUGGEN en WATERWERKEN.

De BURGEMEESTER en WETHOUDERS van *Groningen* doen te weten, dat het **KOHIER** der **ONDERHOUDSPLIGTIGEN** van de **Wateren, Bruggen en Waterwerken in die Gemeente,** door Heeren GEDEPUTEERDE STATEN dezer Provincie is goedgekeurd bij besluit van den 17den dezer maand, no. 55; geschiedende deze afkondiging ten gevolge artt. 9 en 14 van het Reglement op het Toezigt der Wateren, Bruggen en Waterwerken in dit Gewest, van den 11den Julij 1855 (*Prov. Blad* no. 46).

GRONINGEN, 28 September 1857.

Burgemeester en Wethouders: J. SLOT.
De Secretaris: HORA SICCAMA.

De BURGEMEESTER en WETHOUDERS van *Groningen* doen te weten, dat door hen tot **BOEKHOUDER** van de VEREENIGING van VOERLIEDEN aan de NOORDER- en ZUIDERHAVEN is aangesteld **JOHANNES VAN DIEKEN,** voormalig Commies-Poortier bij de dienst der plaatselijke Belastingen.

GRONINGEN, 28 September 1857.

Burgemeester en Wethouders: J. SLOT.
De Secretaris: HORA SICCAMA.

ATTESTATIËN DE VITA.

De BURGEMEESTER van *Groningen* brengt door deze ter kennis van de **BURGERLIJKE** en **KERKELIJKE GEPENSIONEERDEN, GEPENSIONEERDE MILITAIRE OFFICIEREN, ONDEROFFICIEREN** en verdere **MANSCHAPPEN,** alsmede **GEPENSIONEERDE WEDUWEN,** dat tot het afgeven der **ATTESTATIËN DE VITA,** ter bekoming van PENSIOENEN op den 30sten September aanstaande verschenen, **voor al de bovengenoemden, alleen op Vrijdag den 2den October 1857,** van des voormiddags 9 tot des namiddags 1½ uur, in een der Vertrekken van het Raadhuis zitting zal worden gehouden.

GRONINGEN, 26 September 1857.

De Burgemeester: J. SLOT.

NIEUWSTIJDINGEN.

BRITSCH-INDIË.

Nadat dagen achtereen onderscheidene bijzonderheden betreffende den staat van zaken in Britsch Indië bekend zijn geworden, was eindelijk de toevloed van nieuwsberigten voor het oogenblik gestaakt. Die staking zal echter van slechts korten duur zijn, want reeds heden hervat de telegraaf zijne mededeelingen (zie hierachter) en dag op dag zal dus wel weer op nieuw de aandacht gevestigd worden op de tijdingen, welke de Bombay- en de Calcutta-mail van het tooneel des opstands zal hebben aangebragt.

De thans uit Calcutta ontvangene berigten van den 23sten Augustus zijn slechts van 8 dagen latere dagteekening dan de vroeger ontvangene. Ze brengen dan ook slechts weinig verandering in den stand van zaken; nog altijd blijft men in ongerustheid over den benarden toestand van generaal *Havelock*, van de Engelsche bezetting van Lucknow en de overige bedreigde punten in Bengalen. Dat in Calcutta de zaken nog bij het oude blijven, mag, bij de vrees voor opstand in die stad en de nabijheid der oproerige Cipayers, wel als eene gelukkige tijding worden aangemerkt.

Uit het nu eerst in zijn geheel openbaar geworden officiële rapport van generaal *Neill*, uit Cawnpore van den 1sten Aug., blijkt bepaaldelijk, dat generaal *Havelock* een aantal kanonnen en minstens 1000 man Europesche troepen behoefde om weder voorwaarts te kunnen rukken, welk een en ander hem echter met geene mogelijkheid verschaft konde worden. *Havelock* moest wachten tot versterkingen uit Calcutta aangekomen waren, doch intusschen voorzag generaal *Neill*, dat Lucknow zou zijn gevallen. De rebellen zouden hem, *Neill*, daarna zonder slag of stoot kunnen omsingelen en zelfs Agra liep dan gevaar. Generaal *Neill* hoopte nog alleen, dat generaal *Havelock*, zonder versterking en zonder het noodige geschut, eene poging zoude durven wagen om andermaal tot Lucknow op te rukken.

RUSLAND.

Onlangs is uit Sebastopol berigt, dat de graven der in de nabijheid dier stad rustende Fransche en Engelsche krijgslieden waren geschonden geworden. Thans verneemt men nader, dat de Czaar een zijner adjudanten, vorst *Gallitzin*, derwaarts heeft afgezonden, met last een naauwkeurig onderzoek naar de gepleegde feiten in te stellen, opdat de daders streng mogen worden gestraft. Het Russische kabinet heeft daarvan aan de Tuilleriën officiëel kennis gegeven.

Het berigt, dat Rusland voornemens is Kertsch op nieuw te versterken, wordt door den Franschen *Pays* weersproken.

TURKIJE.

Omer-pacha is tot gouverneur-generaal van Bagdad benoemd, met een inkomen van 500,000 francs. Hij is belast met het opzigt over de stoombooten die langs de Tigris en den Euphraat zullen varen tot bescherming van den handel tegen Arabische volksstammen.

— De stad Brussa is het tooneel geweest van eene verschrikkelijke gebeurtenis, waarvan de gewesten, die nog de oude Muzelmansche dweepzucht behouden hebben, in de laatstverloopen halve eeuw bijna geen voorbeeld leveren. Een dervisch stond, na zijne gebeden te hebben opgezegd, woedend op, doorliep met een dolk gewapend, de Armenische wijk der stad en bragt al degenen, die hij ontmoette, meêdoogenloos om het leven. Na op deze wijze vijftien slagtoffers te hebben geveld, werd die dolzinnige in verzekerde bewaring genomen en aan de justitie overgeleverd.

— Het vermoorden van *Danielo*, vorst van Montenegro, wordt op de stelligste wijze tegengesproken. Hij bevindt zich gezond en wel in zijne residentieplaats Cettinje.

DUITSCHLAND.

Stuttgart, de hoofdstad van Wurtemberg, is thans de plaats waarop aller oogen zijn gevestigd. De twee magtigste vorsten van Europa reiken daar elkander de hand, nadat een bloedige oorlog den weg tot eene meer innige verstandhouding heeft gebaand.

Nadat Keizer *Alexander*, vergezeld van vorst *Gortschakoff*, daar Donderdag middag was aangekomen, verscheen Keizer *Napoleon* met zijn gevolg daar Vrijdag namiddag. Op beide dagen was eene talrijke volksmenigte aan het station van den spoorweg vereenigd, terwijl de Koning van Wurtemberg zijne hooge gasten in persoon ontving.

Keizer *Napoleon* heeft terstond in de voor hem gereed gemaakte vertrekken een bezoek ontvangen van Keizer *Alexander*. De heide Keizers hebben elkander met blijkbare welwillendheid de hanl gedrukt, en zich daarop in een nevenvertrek begeven, waar zij, zonder getuigen, een onderhoud hebben gehad, 't welk omstreeks een half uur geduurd heeft. De ministers, vorst *Gortschakoff* en graaf *Walewski*, hebben zich gedurende dien tijd, staande voor een der vensterramen, mede in een afzonderlijk gesprek met elkander onderhouden.

De Souvereinen hebben gedineerd met de leden van het vorstelijke geslacht. De personen van hun gevolg en de ministers hebben bij den hofmaarschalk het middagmaal gebruikt. In den avond van Vrijdag heeft eene luisterrijke receptie plaats gehad op de prachtig geïllumineerde villa van de hertogin *Olga*. De leden van het corps-diplomatique zijn aan de beide Keizers voorgesteld, en bij die gelegenheid heeft Keizer *Napoleon* zich gedurende een geruimen tijd met vorst *Gortschakoff* onderhouden.

Zaturdag heeft Keizer *Napoleon* de koninklijke Wurtembergsche paarden-stoeterij in oogenschouw genomen, en heeft Keizer *Alexander* zich verlustigd met deel te nemen aan eene groote jagtpartij. De Souvereinen zouden op het koninklijk buitenverblijf Wilhelma het middagmaal gebruiken. In den avond heeft Keizer *Napoleon* een tegenbezoek gebragt aan Keizer *Alexander* en verder aan den koninklijken prins en de koninklijke prinses.

De Keizerin van Rusland is ook, vergezeld van de Koningin van Griekenland, te Stuttgart gekomen. Eerst was het plan dat zij niet zoude komen, en haar wegblijven was hoofdzakelijk de oorzaak, dat de Fransche Keizerin haren gemaal niet naar Stuttgart heeft vergezeld.

Keizer *Napoleon* heeft Vrijdag op zijne reis van Straatsburg naar Stuttgart een korten tijd te Baden, een bezoek aan den groothertog gebragt. Hij werd daar opgewacht door den prins van Pruissen, die hem een eigenhandigen brief heeft overgereikt van den Koning zijnen broeder, waarin deze zijn leedwezen betuigde, niet zelven den Keizer te kunnen te gemoet komen.

Behalve deze bijeenkomst van den Keizer van Rusland en den Keizer van Frankrijk, is thans ook de ontmoeting van den eersten met den Keizer van Oostenrijk te Weimar eene uitgemaakte zaak. Ook het berigt van deze ontmoeting heeft een' diepen indruk gemaakt, omdat men overtuigd is, dat daardoor de beteekenis, welke men tot dusver heeft gehecht aan de zamenkomst der Russische en Fransche Keizers te Stuttgart, op een zeer belangrijke wijze wordt gewijzigd. Algemeen is men van gevoelen geweest, dat het hoofddoel der zamenkomst te Stuttgart was het bewerken eener betere verstandhouding tusschen Engeland en Rusland. Het zou thans blijken, dat Oostenrijk zeer goed heeft ingezien, dat het geheel op zich zelf zou geraken, en daardoor aan de Fransche regering de handen geheel vrij zoude worden gelaten om hare ontwerpen en bedoelingen door te drijven, ook wat betreft het vraagstuk der Donau-vorstendommen. Om dit gevaar af te wenden, zijn, naar men wil weten, diplomatieke onderhandelingen aangeknoopt, die tot de zamenkomst op den 1sten October te Weimar hebben geleid, waarin zeker de verkiezing in Moldavië zal worden ter sprake gebragt.

Wat de waardering der reizen betreft, die de vorsten in dezen tijd doen, bevat de Londensche *Times* een artikel dat zeker opmerking verdient. Het blad ziet in die reizen, die tot de Napoleontische gewoonten behooren, slechts blijken van hoffelijkheid; staatkunde zal er weinig behandeld worden. De tijden zijn trouwens voorbij, waarin een gesprek tusschen twee vorsten, of de ontmoeting van een *Bonaparte* en een *Romanoff*, over de toekomst van Europa konden beslissen. Toen waren er slechts vorsten en generaals; thans zijn er volken, die zeer goed hun eigen belang kennen, en is er eene verlichte openbare meening en een zedelijk wetboek. Geen staat is meer magtig genoeg, om inbreuk te maken op de regten van zijn nabuur, noch zoo zwak, om de zijne niet te kunnen handhaven. Pruissen en Oostenrijk, hoe groot hun naijver zij, zijn eensgezind, als het de onafhankelijkheid geldt van Midden-Europa, en de gevaren, die men eenmaal te boven kwam, hebben de kleine Duitsche staten de noodzakelijkheid geleerd, zich aan de grooteren aan te sluiten. Nederland en België zijn welvarend, eerbiedwaardig en geëerbiedigd; Sardinië geniet de sympathie van bijna de geheele wereld. Nooit rustte de organisatie van Europa op hechter grondslagen, dan thans, nu de loop der gebeurtenissen en de voortgang der verlichting een evenwigt tusschen de mogendheden heeft daargesteld, dat zoo lang gezocht is.

Er zijn buitendien, volgens genoemd blad, geene vraagstukken die moeijelijkheden opleveren. Alléén daarvan kunnen de beide Keizers zich thans overtuigen, dat na eeuwen strijd, het beginsel van de nationale onafhankelijkheid is gevestigd. Geen staat kan meer beroofd of verdeeld worden. Maar waarom houdt men op het vaste land dan nog zooveel bajonetten, en hoort men overal de trom? waarom ontrooft men nog zooveel jongelingen aan den ploeg en aan de nijverheid, om ze aan het luije kazerne-leven te gewennen? Is het keizerrijk werkelijk de vrede, en wil Rusland zijne welvaart zoeken in spoorwegen en nijverheidsuitbreiding, dat dan de wereld daarvan voordeel hebbe. Waar niemand de hand aan het zwaard wil slaan, is geene vertooning van militaire magt noodig. De oorlog zelf sticht geen grooter kwaad, dan de uitputting, die de voortdurende toerusting verwekt. De beide Keizers, die nu te Stuttgart bijeen zijn, zijn de eenige hinderpalen tegen eene ontwapening. Oostenrijk en Pruissen kunnen evenmin aan gebiedsuitbreiding denken, als Engeland. Frankrijk en Rusland zijn het, die alleen de rust kunnen bedreigen. Heeft Frankrijk geene veroveringsplannen, laat het dan zijn leger verminderen, want het heeft geene coalitiën meer te vreezen. Geschiedde dat, na de bijeenkomst der Keizers, — Stuttgart zou een heerlijke tegenhanger wezen van Tilsit; de ontmoeting dáár ware een zegen voor Europa.

— Onder de zeldzaamheden der weelde van het rijke Duitschland, welke op de tafel van den Koning van Wurtemberg vereenigd waren, bij gelegenheid van de bijeenkomst der Keizers van Frankrijk en Rusland, komt ook voor de beroemde rozenwijn, waarop de vrije stad Bremen zoo trotsch is. Alleen de burgemeesters dier stad nemen van dien wijn eenige weinige flesschen voor hun eigen gebruik, of om die aan vorsten ten geschenke te zenden. De geschiedenis van dien wijn heeft al het wonderbaarlijke eener legende, en evenwel zal het niemand in Duitschland in het hoofd komen de waarheid er van in twijfel te trekken. De kelders van Bremen zijn de oudste van alle kelders van Duitschland; zij zijn gelegen onder het raadhuis. Een dier kelders, de *Roos* genaamd, omdat een bronzen basrelief, eene roos voorstellende, daaraan tot sieraad dient, bevat den beroemden Rozenwijn, die thans twee en eene halve eeuw oud is. In 1624 bragt men in dien kelder zes groote stukken Rijnwijn, genaamd Johannisberger, en evenveel stukken Hochheimer. Het aangrenzend gedeelte van den kelder bevat wijnen van dezelfde soort, niet minder kostbaar, hoewel eenige jaren minder oud; zij zijn geborgen in twaalf groote stukken, waarvan elk den naam van een der twaalf apostelen draagt. In de andere gedeelten van den kelder bevinden zich verschillende wijnen van latere jaren. Naarmate men eenige flesschen van den Rozenwijn aftapt, vervangt men die door den wijn der apostelen; deze door een jongeren wijn, enz., zoodat de kostbaarste stukken nooit geledigd worden. Men berekent dat eene enkele flesch Rozenwijn thans meer dan twee millioen rth. kost! Tijdens de Fransche bezetting hebben eenige generaals van het keizerrijk eene aanzienlijke hoeveelheid van dien kostbaren wijn gedronken; de burgers van Bremen beweren dan ook, dat hunne stad aan Frankrijk eene grootere schatting heeft betaald dan al de steden van Duitschland te zamen.

— De te Bonn gehouden 33ste algemeene vergadering van Duitsche natuuronderzoekers en geneesheeren telde 959 leden en deelnemers, nl. 445 leden en 514 deelnemers. Onder de leden telde men 19 uit Nederland, onder de deelnemers 11. De *Köln. Zeit.* noemt in alle vakken, die de vergadering behandelde, eenige koryfeën op, die door hunne tegenwoordigheid en medewerking aan de vergadering luister hebben bijgezet. Met genoegen vindt men onder de acht meest uitstekende geologen prof. *W. Vrolik* van Amsterdam en prof. *van der Hoeven* van Leiden, en onder de zeven meest uitstekende geneeskundigen prof. *Schroeder van der Kolk* en prof. *Donders*, van Utrecht, vermeld.

— In Keulen hebben een twintigtal veteranen, die gediend hebben in het keizerlijk leger, het voornemen om de medaille van St. Helena aan te vragen. Zij zullen gezamenlijk handelen en eerlang hunne papieren bij de overheid indienen.

De minister van buitenlandsche zaken van Hannover heeft een aanzoek om de tusschenkomst van het Hannoversche gezantschap te Parijs ter bekoming van bedoelde medaille, van de hand gewezen.

— Te Salzburg is in de vorige week de algemeene vergadering gehouden van al de R.-Katholijke vereenigingen in Duitschland. Zij heeft in zake de oprigting van eene R.-Katholijke universiteit besloten, de stad waar die instelling zal tot stand komen, niet aan te wijzen. De volgende vergadering zal gehouden worden te Keulen, of, zoo hiertegen beletsel mogt bestaan, te Grätz.

— Ten gevolge van een bevel des Pausen, is een algemeen bezoek der kloosters in Oostenrijk als eene noodzakelijkheid beschouwd, en is besloten op de naauwkeurige inachtneming der kloosterregels, zoo als die door de stichters der verschillende orden zijn vastgesteld, ten strengste te letten. De Oostenrijksche hooge geestelijken hebben hierbij evenwel in aanmerking genomen, dat, wat deze gestrengheid betreft, aan de hoogbejaarde mannen, die hun leven onder eene gemakkelijke kloostertucht hebben doorgebragt, eenige toegeeflijkheid ten dezen opzigte moet betoond worden, en met name de Dominicanen de keus te laten, om of zich aan de gestrenge orderegelen te onderwerpen, of wereldlijke priesters te worden, of een hun meer gevallig klooster tot verblijf te kiezen. Met uitzondering van den prior, hebben de Dominicanen het laatste gekozen en zich naar Herzogenburg, Lilienfeld, enz. begeven. Om te voorzien in de aldus opengevallene plaatsen, zullen monniken van de Dominicaner orde uit Rijn-Pruissen en Frankrijk ontboden worden.

ZWEDEN en NOORWEGEN.

De vier standen van den rijksdag hebben den 23sten dezer het voorstel des Konings betrekkelijk de opdragt van het regentschap aan den kroonprins aangenomen. Het voorstel heeft bij den burger- en bij den boerenstand tegenspraak ontmoet; door den stand der edelen en dien der geestelijkheid schijnt het zonder tegenstand te zijn goedgekeurd

DENEMARKEN.

Van goed onderrigte zijde verneemt men, dat de regeringen van de beide groote Duitsche mogendheden in het begin der vorige week eene nota aan het Deensche kabinet hebben gezonden, waarin zij de besluiten van den Holsteinschen landdag volkomen goedkeuren en de verwachting te kennen geven, dat Denemarken aan zijne eischen zal voldoen.

GROOT-BRITTANJE.

In eenen te Balmoral gehouden geheimen raad is besloten dat de 30ste September tot een dag van algemeene verootmoediging en nationale gebeden, ter oorzake van den opstand in Indië, bestemd zal zijn.

— De Koningin heeft den generaal *Havelock* benoemd tot ridder der Bath-orde. Dit is eene meer eervolle erkenning der groote verdiensten van den held van Cawnpore, dan de schrale vermeerdering van zijn tractement met 100 £, die men hem eerst had toegekend.

Verder zijn nog de verdienstelijke officieren *Wilson*, *Neill*, *Chamberlain*, *Nicholson* en *v. Cortlandt* tot ridders dier orde benoemd.

— Vrijdag avond hield lord *John Russell* te Sheffield eene redevoering, waarin hij zeide, dat de Engelschen in hun toekomstig beheer over Indië, hunne pligten als Christenen wel kunnen overeenbrengen met de meest volkomene godsdienstvrijheid en een mild regeringsstelsel. Met eene sterke magtsontwikkeling kan voor Groot-Brittanje een rijk behouden worden, schooner en meer zeker dan die staat tot dus verre heeft bezeten.

Ook werd dien avond te Dover eene rede uitgesproken, door den heer *Osborne*, die o. a. zeide, dat hij zich niet tevreden zou verklaren, voor dat Delhi tot den grond geslecht was.

— Even als de Keizer der Franschen, heeft ook de Sultan aan Engeland in de tegenwoordige omstandigheden een bijzonder blijk van belangstelling gegeven, door een geschenk van 1000 p. st. bij te dragen voor de slagtoffers van den Indischen opstand. Men vleit zich in Engeland dat deze handeling van den »opvolger der Kalifen" eenen gunstigen indruk zal maken op de Mohamedaansche bevolking in Indië, althans voor zoo ver zij tot hiertoe aan het Britsche gouvernement getrouw is gebleven. »Bovendien — zegt een Londensch blad — is dit eene van de beleefdste wijzen waarop de Porte kon erkennen, dat zij de verpligtingen beseft, die zij bij hare toelating in het Europesche staten-stelsel op zich genomen heeft."

Van alle oorden des lands komen aanzienlijke bijdragen in voor de Indische slagtoffers.

De gemeenteraad der hoofdstad heeft besloten £ 500 als bijdrage aan het Indische ondersteuningsfonds te doen toekomen.

Te Liverpool beloopen de inschrijvingen tot dat doel reeds £ 9000; te Manchester werd voor £ 3000 ingeteekend, en de bijdragen der stad Glasgow beloopen reeds £ 5000.

— Blijkens eene door de dagbladen openbaar gemaakte lijst der naar Indië vertrokken schepen met troepen, zijn van den 1sten Julij tot den 24sten September 77 schepen met 29,935 soldaten, uit Engeland derwaarts gezonden.

— Ofschoon de Engelsche bladen dagelijks met vrij groote cijfers opgaven mededeelen van nieuwe rekruten, die bij de depôts aankomen, beginnen zij toch te erkennen, dat de uitslag der alom in den lande geopende wervingen niet aan de verwachting voldoet en althans niet aan de groote behoefte, die zich thans aan versterking van het leger doet gevoelen. Zij dringen er dan ook op aan, dat de regering eenige middelen berame, om de dienstneming te bevorderen en vooral om partij te kunnen trekken van de buitengewone geestdrift, die zich thans bij de jongelingschap van den middenstand openbaart. Blijkens eene lange reeks van brieven in de onderscheidene bladen, verlangt een groot aantal jonge lieden van die klasse vurig zich als vrijwilligers tot het bestrijden van den opstand naar Indië te begeven, doch worden zij daarvan weêrhouden door de bestaande verordeningen, welke niet veroorloven hen aan te nemen dan voor een even groot aantal jaren als de gewone soldaten, en welke hun geen vooruitzigt openen, om eenen hoogeren rang dan dien van onderofficier en een aan hunnen maatschappelijken stand geëvenredigd bestaan te vinden.

De dagbladen uiten den wensch, dat de regering hierin voorzie, door vergunning te geven tot de vorming van vrijwillige corpsen, alleen voor den tegenwoordigen oorlog in Indië, met magtiging voor dezelve, om hunne officieren, beneden den rang van hoofd-officier, bij eigen keuze te benoemen. De *Times* geeft daarbij het verlangen te kennen, dat in het algemeen de krijgsmansgeest bij het Engelsche volk meer ontwikkeld en opgewekt en daartoe aan de volksopvoeding eene andere rigting gegeven worde, en ziet daarin het eenige middel, om de veiligheid des lands voor het vervolg duurzaam te verzekeren.

— Door de aankomst van de stoomboot *Colombo*, die de eerste Engelsche vlugtelingen uit Indië, te Southampton heeft aangebragt, zijn de treurige herinneringen aan het in Indië gebeurde nog sterker verlevendigd. De vlugtelingen, meestal vrouwen en kinderen, werden door den heer *Finnis*, lord-maire van Londen, eene van wiens naaste betrekkingen onder de eerste slagtoffers der muiters behoorde, ontvangen en begroet. Aandoenlijk was de ontmoeting tusschen velen der geredden en hunne vrienden en betrekkingen in Engeland. Tot de eerstgenoemden behooren de kolonel *Lennox*, met zijne vrouw en dochter, die de slagting te Fyzabad in het koningrijk Oude ontkomen zijn, benevens vele dames, die, bij het uitbreken van den opstand, Lucknow en Delhi in aller ijl verlaten hebben, zonder te weten wat er van hunne echtgenooten is geworden. De vlugtelingen hangen een treurig tafereel van den toestand van Calcutta en der noordelijke provinciën op.

— Het vrije burgerregt der stad Edinburg werd laatstleden Maandag, met groote plegtigheid, den beroemden reiziger in Afrika, dr. *Livingston* aangeboden, ten blijke der bewondering van den moed en de volharding, door hem gedurende zijne togten door Zuid-Afrika betoond, en van erkentelijkheid voor de gewigtige diensten, welke hij door het openen van den weg voor Christendom en beschaving onder de bewoners van een vroeger onbekend land bewezen heeft.

— Vrijdag is op den Great-Northern spoorweg een expressetrein, door het breken van een wagenas, uit het spoor geraakt. Zoowel de locomotief als bijwagens werden regts en links van een dijk van circa 30 voet hoogte geworpen. Sir *Windsor Clive* en drie dames bleven op de plaats dood, terwijl het Parlementslid sir *Robert Clive*, benevens vele andere personen, ernstig gewond werden.

FRANKRIJK.

De *Moniteur* maakt een besluit bekend, waarbij de onderscheidene maatregelen betrekkelijk den vrijen invoer van levensmiddelen, die den laatsten dezer maand zouden ophouden van kracht te wezen, wederom voor een jaar, en dus tot den 30sten September 1858, verlengd zijn.

— Donderdag werd het stoffelijk overschot van den heer *Manin*, den gewezen president der Venetiaansche republiek, te Parijs ter aarde besteld. Meer dan 1500 personen, waaronder van de voornaamste standen, volgden het lijk, en ongetwijfeld zou het aantal belangstellenden nog veel grooter zijn geweest, indien de politie niet aan de dagbladen verboden had, het uur aan te kondigen waarop de lijkstoet het sterfhuis zou verlaten. Geene toespraak werd bij het graf gehouden, want de politie had den jeugdigen zoon des overledenen met uitzetting gedreigd, indien eene lofrede op den overledene werd uitgesproken.

— Het hof heeft Vrijdag uitspraak gedaan in de zaak van *Carpentier* en de overige personen, beschuldigd van ontvreemding van aandeelen der Noordelijke spoorweg-maatschappij. *Parod* is vrijgesproken, doch *Carpentier*, *Grellet* en *Guérin* zijn schuldig verklaard en veroordeeld, *Carpentier* en *Guérin* tot 5 jaren en *Grellet* tot 8 jaren gevangenisstraf. Alle vier beschuldigden zijn buitendien veroordeeld tot teruggave der ontvreemde aandeelen. Dit zal wel zoo gemakkelijk niet gaan. *Grellet* heeft zich in cassatie voorzien; ook *Parod* heeft dit gedaan, omdat hij mede veroordeeld is tot restitutie der ontvreemde actiën.

— Frankrijks stelling op de Noordkust van Afrika is met betrekking tot Algerië zoo vast gegrondvest, dat dit gebied wel voor immer als verworven kan worden beschouwd. Maar ook elders in noordelijk Afrika openbaren zich verschijnselen die eene uitbreiding van de Fransche heerschappij als eene stellige gebeurtenis, al is dat dan ook in een eenigzins verwijderd tijdperk, doen verwachten. De gebeurtenissen te Tunis hebben den Franschen invloed reeds gelegenheid gegeven, om zich met de inwendige aangelegenheden van dit regentschap te bemoeijen op eene wijze, welke zich niet alleen bepaalde tot de verschijning van een eskader, maar welke, al naar mate van den drang der omstandigheden, in der daad later immer een welkom voorwendsel zullen aanbieden, om de regering van den Moorschen staat omverre te werpen. Men zegt dat de Bey van Tunis om het protectoraat van Frankrijk heeft verzocht, ten einde daardoor zijne heerschappij in de toekomst te verzekeren. In hoeverre dit protectoraat aangenomen kan worden, zonder op de verhouding van dit regentschap tot de Porte inbreuk te maken, is nog niet regt helder.

Volgens eene andere lezing heeft de Bey van Tunis een eigenhandigen brief gerigt aan den Keizer, waarin hij zijn eerbied aan den dag legt voor de Fransche regering en zijne goede voornemens om de verbindtenissen na te komen, welke hij jegens de Europesche mogendheden heeft aangegaan.

— De nieuwe gouverneur van Nieuw-Caledonië heeft eene proclamatie in de landtaal uitgevaardigd, waarin hij verklaart, dat Nieuw-Caledonië thans eene Fransche bezitting is en dat het menscheneten voortaan als moord beschouwd en gestraft zal worden. Men wil deze afschuwelijke gewoonte met alle kracht onderdrukken.

NEDERLAND.

Tweede Kamer der Staten Generaal.

Zitting van Zaturdag den 26sten September.

Zijn ingekomen twee wets-ontwerpen tot wijziging van hoofdstuk II en IX *B* der staatsbegrooting over 1856.

De commissie van redactie voor het adres van antwoord op de troonrede heeft haar ontwerp, gewijzigd overeenkomstig de in de afdeelingen gemaakte opmerkingen, ter tafel gebragt. De beraadslagingen over dat ontwerp zullen op aanstaanden Maandag aanvangen. Dit ontwerp luidt aldus:

SIRE!

1. De Staten Generaal hebben bij de opening van deze hunne zitting van Uwe Majesteit mogen vernemen, dat het vaderland zich in een zeer gunstigen toestand bevindt: de Tweede Kamer gevoelt zich daarover verblijd en waardeert dien zegen, geschonken aan Uwer Majesteits regering.

2. Wanneer goede verstandhouding heerscht met de andere mogendheden; wanneer zee- en landmagt met eer aan hare roeping beantwoorden; wanneer 's rijks Oost-Indische bezittingen mildelijk vruchten geven en toenemen in welvaart; wanneer handel, scheepvaart en vele takken van nijverheid bevredigende uitkomsten opleveren; wanneer de vaderlandsche bodem, veilig gebleven tegen verwoestende natuurkrachten, een oogst schenkt, die reden geeft tot dankbaarheid, — dan, Sire! zijn bijna alle omstandigheden aanwezig, welke eene regering in staat stellen om den voorspoed en het geluk van een volk te bevorderen, en de Tweede Kamer heeft met erkentelijkheid en vertrouwen de betuiging vernomen, dat het Uwer Majesteits ernstig streven blijft, dien voorspoed en dat geluk naar vermogen te helpen vermeerderen.

3. Ook de Tweede Kamer gevoelt de verpligting, die op haar en op de natie rust, om den tijd van vrede en voorspoed te gebruiken op eene wijze, die getuigt van dankbaarheid voor groote zegeningen. De afschaffing der slavernij in 's rijks West-Indische koloniën zal, onder andere gelegenheden, er eene voor ons openen, om aan dien pligt gehoor te geven en tevens aan de stem der menschelijkheid.

4. Het is echter ook onze pligt, Sire! bij den gunstigen toestand, waarin de schatkist verkeert, te ijveren voor al die verbeteringen in 's rijks financiën en in ons stelsel van belastingen, welke bevorderlijk kunnen zijn aan de welvaart van ons volk. Aan de gewigtige maatregelen betrekkelijk de gemeente-financiën, welke Uwe Majesteit aan onze belangstelling aanbeveelt, zullen wij onze bijzondere aandacht wijden.

5. Uwe Majesteit heeft aan de Staten Generaal de vernieuwde voordragt aangekondigd van wetsvoorstellen tot bevordering van den aanleg van spoorwegen, tot regeling onzer regterlijke instellingen, met een aantal andere van belangrijken inhoud, welke onafgedaan zijn gebleven: het is ons ernstig voornemen dit te onderzoeken met al den spoed, maar ook met al de zorg welke zoo gewigtige onderwerpen vereischen.

6. Met dankbaarheid, Sire! heeft de Tweede Kamer dat koninklijk woord vernomen, waarin Uwe Majesteit het gevoel uitdrukte eener dubbele behoefte om, bij de uitbreiding der stoffelijke welvaart, ook de zedelijke en verstandelijke ontwikkeling van het volk te behartigen. Zoo de menigvuldigheid der onderwerpen, wier behandeling bij voortduring de zamenwerking der wetgevende magt vereischt, de aanbieding van vele nieuwe wetsvoorstellen gedurende deze zitting niet zal gedoogen, wij stellen er prijs op, dat de voldoening aan het voorschrift der grondwet omtrent het middelbaar en hooger onderwijs intusschen wordt voorbereid en geene andere vertraging zal ondergaan dan welke van tijdsbeperking onafscheidelijk is.

7. Uwe Majesteit heeft bij de Staten Generaal de herinnering verlevendigd, dat het de roeping is der wetgevende magt, het vaderland aan zich te verpligten. De Tweede Kamer wenscht daaraan te beantwoorden met al hare krachten. Waar zelfstandige mannen beraadslagen over de toepassing van betwistbare beginselen van staatsregt en volksbelang, dáár is het onvermijdelijk, dat zich verschil van meeningen openbaart. Maar wanneer het betreft de warme gevoelens voor het dierbare vaderland, waartoe de Staten-Generaal bij het openen dezer zitting door Uwe Majesteit zijn opgewekt, dan, Sire! is er bij ons volkomene overeenstemming, en de Tweede Kamer uit zich met niet minder eenparigheid, wanneer zij, gelijk zij doet bij deze plegtige gelegenheid, onder inroeping van Gods zegen over den Koning en Zijn Huis en het Volk van Nederland, aan het Hoofd van den Staat hare hulde brengt en de verzekering aanbiedt van hare verknochtheid.

Zitting van Maandag den 28sten September.

In de heden gehouden zitting is het adres van antwoord op de troonrede met eenige verandering aangenomen met algemeene stemmen. In § 4 is opgenomen een amendement van den heer *van Bosse*, uitdrukkende de noodzakelijkheid van voortzetting der schulddelging. In § 5 is opgenomen een amendement van den heer *Dirks*, waarbij de aanleg van spoorwegen hoogst wenschelijk wordt genoemd; met 42 tegen 4 stemmen werd verworpen een amendement van den heer *van Heiden Reinestein*, strekkende om nu reeds uit te drukken de bereidverklaring der Kamer tot krachtige hulp. In § 6 werd door de commissie overgenomen eene door den heer *van Zuylen* voorgestelde verbetering in de redactie. Bij de discussie over § 2 werd door den heer *van Hoëvell* o. a. inlichtingen gevraagd omtrent de inbezitneming der Kokos-eilanden namens het Engelsche gouvernement. De minister van koloniën heeft daarop gezegd, dat het altoos is betwist en nimmer erkend, dat de bedoelde eilanden tot de Nederlandsche bezittingen behooren. Er is noch feit van inbezitname, noch van vestiging door ons. Er is nimmer aan gedacht, om om ons ons dat bezit te verzekeren. Volgens deskundigen, zou zelfs de inbezitneming der Kokos-eilanden eene strategische dwaling zijn; die eilanden hebben overigens, volgens den minister, noch uit commerciëel, noch uit politiek, noch uit strategisch oogpunt eenige waarde.

's GRAVENHAGE, 28 September.

Bij kon. besluit van den 17den dezer, is de kapitein-luitenant ter zee van de Ned. marine *A. D. S. Clarkson*, kommandant van het stoomschip *Etna*, benoemd tot ridder der 4de klasse van de Militaire Willemsorde, wegens het door hem gehouden gedrag bij gelegenheid eener ontmoeting met zeeroovers nabij het eiland Boeroe (Molukko's), op den 11den April 1857.

— Op den 24sten dezer is door Z. M. op de gebruikelijke wijze in een bijzonder gehoor ontvangen de heer *Henri C. Murphy*, ter overhandiging zijner geloofsbrieven als minister-resident der Vereenigde Staten van Amerika.

— Naar men verneemt, bestaat het voornemen bij de regering, om eene voordragt te doen tot wijziging van den accijns op het geslagt, en wel met ingang van den 1sten Jan. 1858.

— Men verneemt, dat bij de Regering aan het vroeger reeds geuit verlangen is gevolg gegeven, ten aanzien eener centrale commissie voor de statistiek. Immers moet op de begrooting, die aan de Kamers der Staten Generaal is onderworpen, reeds eene som tot bezoldiging eener vaste en officiële commissie zijn voorgesteld. — Wij verheugen ons, dat de Regering het nut en het belang van eene dergelijke omvattende statistiek inziet. Veel is, vooral in de laatste jaren, op dat gebied gedaan, doch veel blijft nog te doen over. Nederland zal dus niet langer ten achter blijven bij de maatregelen, reeds elders van staatswege tot het verzamelen en bewerken van naauwkeurige en staathuishoudkundige berekeningen gedaan. Niet alleen België heeft sedert lang hierin veel degelijks geleverd, maar ook het in de laatste jaren te dien opzigte zoozeer vooruitgegane Oostenrijk, in welks hoofdstad nog vóór een paar weken, bij gelegenheid van het derde statistiek congres, op het hooge gewigt eener grondige en eenvormige statistiek is gewezen door geleerden uit alle oorden van Europa zamengevloeid.

— Uit een overzigt van den handel en de scheepvaart der kolonie Suriname, in 1856, blijkt, dat de invoer, daaronder begrepen die voor rekening van het gouvernement en de invoer door het entrépôt binnen de kolonie, heeft beloopen eene waarde van *f* 2,578,339.64½, zijnde *f* 156,976.77 meer dan in 1855. — De uitvoer heeft bedragen eene waarde van *f* 4,279,830.54½, zijnde *f* 886,305.02 meer dan in 1855. — Gedurende 1856 zijn ingeklaard: 216 schepen, metende 13,096½ last, zijnde 3 schepen en 2590 lasten minder dan in 1855. — Uitgeklaard 215 schepen, metende 12,943½ last, zijnde 7 schepen meer, doch 1596 lasten minder dan in 1855.

Opmerking verdient het, dat, indien de waarde is vermeerderd, zulks het gevolg is van de hoogere prijzen, maar dat al de voorname producten in productie *achteruit gaan*, klimmende die achteruitgang voor de suiker alléén tot nagenoeg 2 milliqen ponden. Het komt ons voor, zegt het *N. Amst. Eff.-bl.*, dat de *slavernij* hare eigene straf medebrengt.

— Aan het departement van koloniën heeft men, onder het toezigt van den directeur van het koninklijke museum van zeldzaamheden, den heer *van de Kasteele* en den heer *van Vollenhoven*, referendaris aan het departement van binnenl. zaken, een aanvang gemaakt met het ontpakken van de kisten, door den Keizer van Japan aan Z. M. den Koning ten geschenke gezonden. Men verneemt dat verscheidene kostbare voorwerpen op de musea geplaatst zullen worden.

— Als in antwoord op een in ons vorig nommer opgenomen berigt van de *Indep. Belge*, over eenige spanning in Nederlandsch Indië, deelt de *Staats-Ct.* mede, dat ook met de dezer dagen aangekomene mail van den 24sten Julij over het algemeen gunstige berigten van Nederlandsch Indië zijn ontvangen; dat de bewegingen in het binnenland van Palembang hebben opgehouden; dat alleen de tuchtiging van den weerspannigen fettor van Takaip, residentie Timor, in het belang der rust van dat landschap en van het ontzag voor de regering noodzakelijk is geoordeeld; dat overigens overal op Java rust heerscht en welvaart onder de bevolking duidelijk is te bespeuren.

Ook de *Indépendance* zelf komt terug op zijn vroeger berigt, en zegt thans, dat dit ongegrond was; dat in tegendeel blijkens brieven uit verschillende oorden der Nederl. koloniën in Indië geschreven, de toestand uitmuntend is en niet de minste ongerustheid inboezemt.

— Onder dagteekening van den 6den dezer, heeft de Turksche regering ter kennis gebragt van Zr. Ms. minister-resident te Konstantinopel, dat de invoer van buskruid in al de Staten van het Ottomannische rijk is verboden.

MAASTRICHT, 26 September.

L.l. Donderdag had in het gehucht Lutterade, deel uitmakende van de gemeente Geleen, eenige ongeregeldheid plaats, bij gelegenheid van de tenuitvoerlegging van een bevel van gevangenneming, uitgevaardigd door de arr.-regtbank alhier, tegen een ingezeten van dat gehucht, die aangeklaagd wordt van het wegvoeren van eene geringe hoeveelheid aardappelen en boekweit, op een perceel gronds, dat hij in pacht had van de gemeente, doch waarvan de ontruiming uit hoofde van wanbetaling der bedongen huur, door den kantonregter was uitgesproken, en voor welken persoon het geheele gehucht partij heeft getrokken. De twee marechaussees met die gevangenneming belast, als ook de burgemeester en een der wethouders daarbij tegenwoordig, schijnen beleedigd en mishandeld te zijn, en de aanhouding van den beklaagde dien ten gevolge belet te zijn geworden. Gisteren heeft zich de officier van justitie, vergezeld van den heer regter-commissaris, geëscorteerd van een twintigtal dragonders en van de brigade marechaussée van hier, versterkt door de brigade marechaussée van Beek en Sittard, onder het kommando van den 1sten luit. *Meijer*, ter plaats begeven om aldaar onderzoek naar het voorgevallene te doen, en heden zijn zes manspersonen en twee vrouwen, inwoners van dat gehucht, gevankelijk herwaarts overgebragt, als de vermoedelijke daders van die rebellie, terwijl nog drie andere aangeklaagden voortvlugtig zijn.

BERGEN-OP-ZOOM, 28 September.

Men heeft moeijelijk kunnen gelooven, dat binnen het tijdverloop van één jaar, de bemesting der landen met mosselen zoodanige vlugt zoude genomen hebben, als zulks voor het tegenwoordige het geval is. Dagelijks worden alhier uit de Oosterschelde 8 à 10 visschers-vaartuigen met mosselen aangevoerd en met 70 à 80 karren door de soms uren ver wonende boeren weggehaald, die voor de kar *f* 1 betalen. Voor den landbouw in het algemeen schijnt het wenschelijk, dat door de landbouwers openbaar gemaakt werden de resultaten die zij bij ondervinding hebben verkregen van deze bemesting, de juiste wijze waarop zulks geschiedt, de hoeveelheid die verbruikt wordt voor eene bepaalde oppervlakte en de daarmede gepaard gaande kosten als anderzins.

ASSEN, 29 September.

Gisteren morgen heeft de officier van justitie bij de arrondissements-regtbank alhier conclusie genomen in de bekende zaak van een gedeelte der markgenooten van N. en Z. Barge, tegen de volmagten van een ander gedeelte dier markgenooten en tegen de Drentsche Veen- en Midden-Kanaal-Maatschappij, tot vernietiging van den verkoop van onderscheidene honderden bunders veen aan gezegde maatschappij. Z.e.a. was van oordeel, dat de hoofdvordering niet was ontvankelijk: 1) omdat de eischers geene partij bij de acte van verkoop waren geweest en dus voor hen daaruit ook geene regten en verpligtingen konden ontstaan, 2) omdat het bewijs ten eenenmale ontbreekt, dat de eischers zijn markgenooten, en 3) omdat de actie is ingesteld niet tegen de verkoopers, maar tegen de lasthebbers van de verkoopers. Wat de interventie aangaat, z.e.a. oordeelde, dat deze, als geheel afhankelijk van de hoofdvordering, het lot van deze moest deelen, terwijl, wat de vrijwaring betreft, z.e.a. meende, dat in dezen onregelmatig was geprocedeerd, doch dat omtrent dit punt door de regtbank geene beslissing was te geven, dan alleen voor zooverre de kosten betrof, veroorzaakt door den eisch in vrijwaring tegen de gebr. *Goedkoop*, waaromtrent z.e.a. zich refereerde aan de prudentie van de regtbank. De regtbank zal den 26sten October uitspraak doen. (*Dr. Ct.*)

— Meppel schijnt toch binnen kort in het bezit eener gasfabrijk te zullen komen, en het onlangs door eenige heeren opgevatte plan, om het huis *Regteren* tot eene gasfabrijk in te rigten, spoedig zijne uitvoering te zullen erlangen, daar men in het laatst der vorige week zich al druk onledig heeft gehouden met opmetingen van de straten der stad voor het leggen der gasbuizen; terwijl tevens aan den timmermansbaas *G. Otten* aldaar, het vervaardigen van bestek en begrooting van kosten in dezen is opgedragen.

GRONINGEN, 29 September.

Bij besluit van den 25sten dezer heeft Zijne Majesteit goedgevonden, met intrekking van het besluit van den 12den Augustus j.l., aan eene commissie uit de staten van Groningen — belast, voor zoo ver noodig onder voorlichting van den hoofdingenieur van den waterstaat in het 1ste district, met de voorbereiding van al datgene, wat ter uitvoering van het besluit der staten van den 24sten Julij j.l., rakende den aanleg van den spoorweg van Groningen over Winschoten naar de Hanoversche grenzen, noodig zal zijn, — magtiging te verleenen om na de geslotene zomervergadering der staten hare werkzaamheden voort te zetten.

— De plaats van den overleden hoogleeraar STAR NUMAN in de regtsgeleerde faculteit blijft nog altijd onvervuld. De lange duur dezer vacature heeft aan den heer CREMERS aanleiding gegeven om, bij de beraadslaging over het adres van antwoord op de troonrede in de Eerste Kamer »de aandacht der Regering dáárop te vestigen, dat, wanneer men de verstandelijke ontwikkeling der natie wil bevorderen, men dan ook behoort te zorgen, dat bij de openbare inrigtingen van onderwijs de noodige leeraren aanwezig zijn. Ofschoon mijne opmerking van zeer algemeenen aard is, moet ik toch wijzen op de plaats mijner inwoning, Groningen, waar sedert Mei j.l. eene hoogleeraarsplaats in de regtsgeleerde faculteit vacant is gebleven. Het komt mij voor, dat dit schade doet aan de studiën der akademische jeugd."

De minister van binnenlandsche zaken heeft hierop verklaard, »dat de benoeming, die het hier geldt, door de Regering niet wordt uit het oog verloren; dat daaromtrent eene correspondentie wordt gewisseld met de curatoren der hoogeschool, en dat, hoeveel schade de studenten ook van deze vacature hebben, de schade nog grooter zou zijn, indien de vervulling dier vacature met overhaasting plaats greep."

— Bij kon. besluit van den 23sten dezer is aan A. WIJNANDS, commies der 2de kl. bij 's rijks belastingen te Warffum, een pensioen verleend van *f* 246, en aan P. A. M. VÖGEL, commies der 3de kl. te Vriescheloo, een pensioen van *f* 2..

— Mogten wij ons verheugen over het opheffen van den laatsten kring van besmetting bij de longziekte onder het rundvee getrokken, die vreugde was slechts van korten duur, daar de longziekte zich bereids op nieuw in dit gewest

[illegible] vertoond. Bij EITE JANS VAN DER VEEN, onderwijzer en landbouwer te *Lutjegast*, zijn Vrijdag j.l. door den rijksveearts J. C. BILLROTH, twee zieke hokkelingen onderzocht en bevonden aan de besmettelijke longziekte te lijden; des [illegible] is een dezer dieren reeds gestorven; het andere is [illegible] op last van den heer waarnemenden burgemeester van Grootegast gedood. Bij de gedane lijkopeningen, door genoemden veearts, bevond deze dat beiden aan de longziekte hadden geleden. De noodige maatregelen ter voorkoming der verdere verspreiding zijn door den waarnemenden burgemeester van Grootegast bereids in het werk gesteld. De veestapel van [illegible] DER VEEN bestaat thans nog uit 25 stuks rundvee, die [illegible] drie onderscheidene verspreide weiden worden gehouden.

Bij besluit van den commissaris des Konings, van gisteren, is genoemde rijks-veearts BILROTH gelast, om al de koeien van bovengenoemden stal in te enten, zoo daartoe door den eigenaar vergunning wordt verleend.

Gemeentebegrootingen.

De *Utr. Ct.* deelt eenige cijfers en daarop gegronde beschouwingen mede, ontleend aan de plaatselijke begrootingen in de negen voornaamste steden van ons land. Zulk eene onderlinge vergelijking van de inkomsten en uitgaven dier verschillende gemeenten is voorzeker niet van belang ontbloot, omdat men er uit kan zien, wáár de ingezetenen de zwaarste lasten hebben te dragen, welke administratiën het doelmatigste en zuinigste werken, enz. Wij ontleenen daarom aan genoemd blad het volgende:

In de eerste plaats worden de *ontvangsten* vergeleken van de steden Amsterdam, Rotterdam, 's Gravenhage, Leiden, Groningen, Dordrecht, Arnhem, Leeuwarden en Utrecht, en wel voor zoover ze onder drie hoofdafdeelingen te brengen zijn, die in al deze gemeenten worden aangetroffen: nl. *a*) opcenten op 's rijks belastingen; *b*) eigen directe belasting, of eene eigene belasting op het gemaal; *c*) belastingen op voorwerpen van verbruik.

Deze inkomsten dan leverden over het jaar 1856 voor genoemde steden de navolgende uitkomsten op:

	a.	b.	c.
Amsterdam	f 816,950	f 960,000	f 1,087,851
Rotterdam	- 124,857	- 290,000	- 421,300
's Gravenhage	- 110,900	- 119,000	- 333,600
Leiden	- 30,855	- 171,500	- 128,700
Groningen	- 31,706	- 30,000	- 50,000
Dordrecht	- 23,711	- 78,000	- 42,000
Arnhem	- 24,785	- 25,000	- 70,000
Leeuwarden	- 24,210	- 57,000	- 100,900
Utrecht	- 59,513	- 67,500	- 179,000

Men kan zich nu wel geene meer aanschouwelijke voorstelling maken van het drukkende der genoemde lasten voor de burgerij, dan door het cijfer te bepalen, 't welk ieder ingezeten per hoofd daarin zoude hebben bijgedragen. Wij vergelijken daartoe de genoemde opbrengstan met het cijfer der bevolking in de genoemde steden, en wij zien dan, dat per hoofd in de drie rubrieken op de volgende wijze werd bijgedragen:

	a.	b.	c.	Totaal.
in Amsterdam	f 1,25	f 3,80	f 4,35	f 9,40
» Rotterdam	- 1,29	- 2,97	- 4,35	- 8,61
» 's Gravenhage	- 1,46	- 2,90	- 4,40	- 8,76
» Leiden	- 85½	- 4,75	- 3,63	- 9,23½
» Groningen	- 95	- 88	- 1,47	- 3,30
» Dordrecht	- 1,87	- 3,51	- 1,90	- 7,28
» Arnhem	- 1,23	- 1,25	- 3,50	- 5,98
» Leeuwarden	- 1,04½	- 2,46	- 4,35	- 7,85½
» Utrecht	- 1,19	- 1,35	- 3,59½	- 6,13½

Uit deze vergelijking van cijfers blijkt alzoo, dat Groningen, 't welk naar zijne bevolking de zesde rang onder de steden van ons land inneemt, in de gezamenlijke opbrengst in de drie genoemde hoofdsoorten van belastingen verreweg de laatste plaats inneemt.

Of het grooter of kleiner cijfer, 't welk alzoo in de genoemde opbrengsten per hoofd komt, kan echter nog in het geheel niet worden besloten tot de mindere of meerdere zuinigheid in het beheer der verschillende groote takken van uitgaven in de gemeentelijke huishoudingen. Er is toch nog eene bron van inkomsten, die hiertoe mede in rekening zoude moeten gebragt worden, de baten namelijk uit gemeente-eigendommen voortspruitende.

En nu is het aan niemand voorzeker onbekend, dat geen der hier genoemde steden aanzienlijker eigendommen bezit dan de gemeente Groningen, waarvan de baten in mindering strekken van de op te leggen belastingen, zoodat hieraan dan ook alleen het zeer gunstige cijfer voor de opbrengst per hoofd in deze gemeente behoort te worden toegeschreven.

Ten einde een goed oordeel te vellen moeten daarom ook de cijfers van uitgaven voor verschillende hoofdstukken der gemeentelijke administratiën met elkander in vergelijking worden gebragt.

Die vergelijking valt, volgens de *Utr. Ct.*, niet gunstig voor de stad onzer inwoning uit. Volgens deze berekening, zouden in bovengenoemde negen steden de voornaamste takken der gemeentelijke uitgaven worden per hoofd kosten als volgt:

in Amsterdam	f	8.64½.
» Rotterdam	-	9.47½.
» 's Gravenhage	-	6.97.
» Leiden	-	7.59.
» Groningen	-	10.15.
» Dordrecht	-	7.52½.
» Arnhem	-	6.37.
» Leeuwarden	-	6.79½.
» Utrecht	-	5.68.

Hieruit zou dus volgen, dat van de genoemde steden Groningen het meeste en Utrecht het minste per hoofd besteedde; doch dient ook hier weder in aanmerking te worden genomen, dat deze stad, als bezittende de meeste eigendommen, ook wel het meeste zal moeten besteden aan het beheer en onderhoud dier eigendommen, zoodat uit boven opgegeven ongunstig cijfer nog geen peil te trekken is ten opzigte voor een meer of minder zuinig beheer.

Hoe dit zij, wij hebben de mededeeling dezer cijfers van genoeg gewigt geacht om aan onze lezers mede te deelen.

AANBESTEDING.

De plaatselijke kommandant te Groningen zal, krachtens autorisatie van het departement van oorlog, op Maandag den 12den October 1857, op nieuw aanbesteden: *de leverantie van fourrages ten behoeve van de troepen te paard, welke te Groningen van den 1sten Nov. 1857 tot en met den 31sten October 1858 garnizoen zullen houden.*

LETTERNIEUWS.

(*Ingezonden.*)

Nieuwe Dichtlooveren, door T. RAVEN, H.z. Te *Groningen*, bij F. FOLKERS.

[illegible] uitgevoerd, met een fraai titelvignetje, verschijnt onder [illegible] titel een dichtbundeltje, dat de lezer zeker niet onvoldaan ter zijde zal leggen en waarin wij, vergeleken met [illegible] eerste dichtlooveren, niet onduidelijk vooruitgang meenen [illegible]. Wij bevelen het daarom volgaarne aan, ook dáár, waar men gewoon is de edele kunst der declamatie te beoefenen.

KERKNIEUWS.

GORREDIJK, 27 Sept. De kerkeraad der Ned. Herv. gemeente alhier heeft heden het volgende twaalftal predikanten geformeerd (alphabetisch gesteld): ds. BLANKSTEIN te Midwolde en de Leek, [illegible] te Delfzijl, CAMMINGA te Ried en Boer, DE GROOT te [illegible]gum, HOUWING te Blokzijl, JANSONIUS KIJLSTRA te Beers [illegible], LESTURGEON te Vledder, MUNRO te Blokzijl, RIEDEL te [illegible]kanaal, SCHAAF te Tjerkwerd, SLOTHOUWER te Kuinre en [illegible] te Lettelbert.

Te Epe is het volgend zestal van predikanten geformeerd: [illegible] te Sloten, FEITH te Heino, KELLER VAN HOORN te [illegible], JONKER te Laren, VAN DER MAATEN te Kwadijk en [illegible] te Oude Niedorp.

Tot predikant bij de Herv. gemeente van Hierden is met eenparige stemmen beroepen ds. G. VAN DER FLIER, A.z., pred. te [illegible]wolde. — Deze predikant heeft voor het beroep naar Veenendaal bedankt.

Ds. STIPKENS, van Spijk, heeft voor het beroep naar Ee bedankt.

Tot predikant bij de Doopsgez. gemeente te Gorredijk is met algemeene stemmen tot herder en leeraar benoemd H. KREMER, [illegible]ge.

(*Ingezonden.*)

[illegible] provincie Groningen vereenigd door [illegible] scheepvaartkanaal met Dragten.

[illegible] belangstelling ziet men in het zuidwestelijk Westerkwartier die vereeniging te gemoet, en dat ook de stad Groningen [illegible] belang in stelt, blijkt uit de benoeming eener commissie [illegible] den raad dier stad, om betrekkelijk deze gewigtige aangelegenheid te rapporteren.

Wil men thans van Groningen naar Dragten varen, dan is dat vaarwater, aangezien men N.B. 't Kruiswater bij Leeuwarden om moet, zeker pl. m. 80 mijl lang, welke lengte door eene gedeeltelijk nieuwe vaart, van af den Balkweg, gemeente Marum, gebragt kan worden op pl. m. 34 mijl.

Wil men nu de minste *gravings*kosten, dan neme men slechts den dam weg tusschen de Jonkersvaart en de Wilpstervaart. Meer kosten geeft het, als men van af den Balkweg naar de Wilpstervaart gaat, nog wat meer naar de Friesche palen of Ureterpstervaart, hetzij ten noorden of ten zuiden van Trimunte in de Modderrakswijk.

Ons komt echter voor beide provinciën en het algemeen belang het wenschelijkst voor, dat men van af den Balkweg de kortste rigting neemt naar de zwarte wijk, loopende bijlangs de behuizing van WIEBE POOL in de Dragster-compagnie en van daar naar de Kletstervaart. De redenen, welke wij voor onze zienswijze hebben, zijn de volgende:

Vooreerst heeft men dan niet te doen met drie verlaten, n.l. 't Frieschepaalster, Ureterpster- en Dragsterverlaat, welke verlaten te zamen minstens 5 el of 17 à 18 voet water schutten, terwijl de waterstand der Kletstervaart nagenoeg gelijk staat met dien te Enumatil.

Ten tweeden kan het dan eene goede vaart worden, 't welk met de Ureterpstervaart minder het geval is, van wege de diepte, breedte en de menigte huizen bijlangs die vaart.

Ten derden komt men door weinig waarde hebbende gronden, zijnde heideveld, waardoor men niet veel onteigeningsgelden heeft te betalen.

Ten vierden krijgen vele eigenaars hunne landerijen niet gescheiden, 't welk, behalve ongerijf en kosten, bruggen noodzakelijk zoude maken.

Ten vijfden kunnen dan het hoogveen bijlangs den Leidijk en vooral het Opënder heideveld in exploitatie komen.

Ten zesden kunnen de dorpen Opënde, Noordwijk, Marum, Nuis en Niebert betrekkelijk zeer gemakkelijk, ieder eene opvaart naar bedoeld kanaal en 't Wouddiep bekomen; terwijl, — ging men direct van den Balkweg naar de Friesche palen — het Opënder-, Topweerster- en Compagniester heideveld ten eenemaal, misschien voor altijd zou worden afgesneden.

Ten zevenden zouden zij, die op eene vereeniging dezer vaart, met die van Ureterp gesteld zijn, dit gemakkelijk kunnen doen, door de Modderrakswijk er mede te vereenigen.

Hoe het zij, een zeer naauwkeurig onderzoek door deskundigen en onpartijdigen op de plaatsen zelve, zal elk regtvaardige zeker wenschen met den inzender van een artikel betrekkelijk deze zaak, voorkomende in de *Prov. Gron. Courant* van den 19den September laatstleden.

LIBRA.

TELEGRAFISCHE BERIGTEN.

LONDEN, 29 September.

Er zijn op nieuw per telegraaf berigten van het tooneel van den opstand in Indië bekend geworden. Volgens de officiële depêche uit Calcutta van den 23sten Augustus, houdt de Engelsche bezetting van Lucknow nog stand, doch is daar gebrek aan levensmiddelen, terwijl *Nena-Sahib* die stad geblokkeerd hield. — Lord *Elgin* is reeds weder op de terugreize naar China. — De bevelhebber der vloot, lord *Seymour*, had Canton geblokkeerd.

Volgens de berigten van den *Times*, is de stand van zaken in Calcutta onveranderd; is te Bombay het disconto der bank lager, de aanvoer iets beter en de koers 25¾ à ½.

De *Morning Post* verzekert op nieuw, dat *Nena-Sahib* zich verdronken heeft en bevestigt den dood van generaal *Reid* voor Delhi.

Eene tweede heden uitgegevene officiële depêche meldt het volgende:

De opstandelingen in Delhi hebben bij de op nieuws door hen gedane uitvallen 3000 man verloren, terwijl door eene ontploffing van een kruidmagazijn nog 500 personen zijn omgekomen. Generaal *Nicholson* wilde den 20sten met 11,000 man storm loopen. — 400 Engelsche matrozen zijn met kanonnen de Ganges uitgevaren tot ontzet van de bedreigde punten. In Pendshab zijn alle belastingen betaald.

EFFECTEN-BEURS.

AMSTERDAM, 29 *September*.

NEDERLAND Werk. Schuld	à 2½	pCt.	63 7/16.
Dito Dito	» 3	»	76 11/16.
Dito Dito	» 4	»	97.
OOSTENRIJK Metalliek	» 5	»	74⅛.
Dito 1851 en 1852	» 2½	»	38¼.
Dito Nieuwe Litt. B	» 5	»	86.
Dito Nation. Metall.	» 5	»	76 1/16.
SPANJE Onbep. St.	» 1½	»	25 3/16.
Dito Binnenl.	» 3	»	37¼.
PORTUGAL	» 3	»	45 1/16.
RUSLAND Obl. *Hope* 1798 en 1816	» 5	»	104⅞.
Dito Dito 1828 en 1829	» 5	»	—
Dito bij *Hope*	» 4	»	86⅜.
Dito bij *Stieglitz*	» 4	»	86¼.
N. Leening van 1855 bij *Stieglitz*, 5de serie	» 5	»	100⅛.
Dito 6de serie	» 5	»	101 3/16.

Wissel op Londen onveranderd.

LONDEN, 29 *September*. Consols 90¼.

PARIJS, 29 *September*. Fransche 3 pCt. 68.20.

ZEETIJDINGEN.

Binnengekomen.

AMSTERDAM 25 Sept., *Jaskie* Willem Barendsz., Banjoewangie; *Veldkamp* Anna, Schulperzijl.

TEXEL 27 Sept., *Kuipers* Euterpe en *Hulsinga* Paul Johan, Bat.; *Franken* Janna Adriana, Suriname.

VLIE 24 Sept., *Stuitje* Christina Johanna, Newc.; *Jongman* Magretha Augusta, Archangel; *Lukje* Ida, Memel; *de Jong* Jonge Douwe, Christiansand; *Pieper* Helena, Freiburg; *Bos* Elisabeth, Schulperzijl.

HELVOET 25 Sept., *de Haan* Sjoumenta, Heiligenhaven.

BROUWERSHAVEN 25 Sept., *Quakkelstein* Nederwaard, Rangoon.

MOULMEIN 12 Julij, *Crevecour* Koophandel, Hartlepool.

TRIEST 20 Sept., *Spijkman* Hendrika Margaretha en *Wassenaar* Josephina Bernardina, Amst.

GIBRALTAR 13 Sept., *Deddes* Alberdina, v. Alexandria n. Liverp.

LONDEN 23 Sept., *Gunter* Visscherij en *v. Kempema* Sippe Visser, Werkum; — 24 *Mooi* Maria, Petersb.

LIVERPOOL 24 Sept., *Braamhorst* Orion, Amst.; — 25 *van Zijp* Agatha en Maria, Dordrecht.

DUBLIN 24 Sept., *v. d. Wijck* Annegiena, Amst.

CUXHAVEN 25 Sept., *Kroon* Sophia, uit zee; *Mulder* Zorg en Vlijt, Bremerhaven.

BREMERHAVEN 24 Sept., *de Jonge* Margaretha, Gothenburg.

DANTZIG 21 Sept., *Slinger* Gesina, Honfleur; — 22 *Oldenburger* Geppiena, Dokkum; — 24 *Jentsema* Cornelia en *Kiewit* Maria Cathar., Amst.; *Molema* Paulus, Havre.

PILLAU 24 Sept., *Wijbus* Rimada Romina, Muiden; *Addens* Jantje Doornbos, Tidepert.

MEMEL 21 Sept., *Niggebrugge* Stad Enschedé, Zwolle; *Boersma* Catharina Wilhelmina, Schiedam.

LANDSORT 20 Sept., *Menses* Arentina Jacoba, Newc.

REVAL 15 Sept., *Huisman* Hendrika, Liverpool.

KOPPENHAGE 23 Sept., *Jonkhoff* Goudvisch en *Scholtens* Grietje, v. Petersb. n. Londen.

BOLDERAA 19 Sept., *Nanninga* Elsina, Holland; — 20 *Kemper* Catharina en *de Jong* Aurora, Rott.; — 21 *de Jonge* Pollux, Amst.

NERVA .. Sept., *Schuitema* Eendragt, Liverpool.

KROONSTAD 18 Sept., *Visser* Cathar. Hermanna, Londen.

RENDSBURG 22 Sept., *Martens* Eendragt, v. Petersb. n. Londen; *de Jonge* Catharina, v. Samsoe n. Holland; — 23 *Woudstra* Jonge Kerst, v. Petersb. n. de Maas.

HOLTENAU 24 Sept., *Drewes* Twee Gezusters, v. Heiligenhaven n. Amsterdam.

Vertrokken.

AMSTERDAM 25 Sept., *Dik* Apollo's, Livorno; *de Groot* Vasco de Gama, Cardiff; *Schoon* Engelina, avont.; — 26 *van Sloten* Caspar de Robles, Sur.; *Pronk* Henderika Geesina, Abo; *Potjer* Dankbaarheid, Dantzig; *Kleijn* Jonge Rinke, avontuur.

TEXEL 25 Sept., *Bruins* Juno, Akyab; *de Vries* Cornelia, Cardiff; *Pluim* Stad Almelo, Dundee; *Schaap* Pieter Bentum en *Gruppelaar* Niessina, Newc.; *Bouwes* Argo, avontuur; — 26 *Boontje* Vriesland, Londen; *Drewes* Afina Hillechiena, Petersb.

VLIE 23 Sept., *Veldhuis* Prov. Overijssel, Dundee; *Ruiten* Verwachting, Newcastle; *Nagel* Triton, *Kramer* Catharina; *Roosjes* Maria Beerta, *Schenk* Trouw en *Sprik* Alida, Riga; *Lever* Catharina Elisab., Koningsb.; *van Peer* Aukjen, Lubeck; *de Boer* Willem, *Wijma* Stad en Landen, *de Groot* 3 Gezusters, *Stuut* Fritz en Betsy, *Lodewijks* Cathar. Arend en *de Jong* Reelfina, Frederikstad; *Bouwijk* Hendrika, Oudsoen; *Legger* Termonde, *Walker* Fides en *Schenk* Aidina Anna Susanna, avont.; — 24 *van Driesten* Bellamy en *Giezen* Diana, Riga; *Bakker* Harmonie, Dantzig; *Jonker* Johanna Christ., Stettin; *de Groot* Geertruida; Drobach.

MAASSLUIS 24 Sept., *de Boer* Geesiena, Newc.; *Hazewinkel* Roelf Giezen Jr. en 25 *de Vries* Jantina, avont.

BROUWERSHAVEN 25 Sept., *v. Duijn* Min. Thorbecke, Melbourne.

FALMOUTH 23 Sept., *Schoolwerth* Brederode en *de Boer* Everhardus, Antwerpen.

CARDIFF 23 Sept., *Swarts* Soerabaya, Rio de Janeiro.

ALLOA 20 Sept., *Dik* Alida Sinnige, Aarhuus; — 22 *Boekhout* Zeemeeuw, Stettin.

GRANGEMOUTH 23 Sept., *Lutje* Jacoba Christina, Suriname.

HARTLEPOOL 23 Sept., *Koning* Geesina, Aarhuus; *Olthoff* Abeldina, Elseneur; — 24 *Carst* Elisabeth Lollina, Koningsb.; *Dekker* het Vertrouwen, Holbeck; *Keun* Elsina Jeltina, Aarhuus.

HAMBURG 26 Sept., *Meinders* Engelina, Middlesbro; *Glim* Hendrika Margrietha, Dantzig; *Alberts* Catharina Annechina, de Oostzee.

BREMERHAVEN 22 Sept., *Pekelder* Beerendina, Aberdour; — 24 *Oostema* Hunsingo, Stettin.

WARNEMUNDE 24 Sept., *de Groot* Maria Reifina, de Oostzee.

MEMEL 20 Sept., *Mulder* Hiskea, Groningen.

BOLDERAA 21 Sept., *Meter* Hensina, *de Cook* Hillechina, *Meter* Filippus Cornelius en *v. d. Veen* Johanna Gesina, Elseneur.

In lading.

LONDEN 23 Sept., *Ketler* Vr. Johanna, Bat.; *van Weerden Poelman* Doethea Christina en 24 *de Groot* Jacoba Gesina, Koningsb.; *Mulder* Marchina Catharina, Dantzig; *de Weerd* de Flecken Jovwer, Stettin.

LIVERPOOL 22 Sept., *Heeres* Susanna, Rott.

STOCKHOLM 19 Sept., *Kamminga* Eendragt, Noordzee.

Zeilklaar.

GIBRALTAR 16 Sept., *Astuling* Catharina Cornelia, Falmouth.

LONDEN 22 Sept., *Atzema* Eelbrandina, Dantzig; *Kruithof* Courier, Rott.; *Hazewinkel* Joanna, Elseneur.

LIVERPOOL 24 Sept., *Wekenborg* Anna Margaretha, Livorno.

NORTH SHIELDS 23 Sept., *Hetze* Jantje Wilkens, Lissabon.

AMSTERDAM, 27 Sept. Het schip Anna Margaretha Adriana, kapit. *Stenger*, van hier naar Petersburg, is den 24 dezer op Stonescar gestrand.

DANTZIG, 25 Sept. Het schip Frouwina Steenhuizen, kapit. *Gort*, van Hamburg naar Memel, is in den nacht van den 22 dezer op Schiepenhorn gestrand en zal weg zijn; de kapitein is omgekomen, doch de overige equipage gered.

FREDERIKSHAVEN, 22 Sept. Het in deze nabijheid gestrande schip Vrouw Jantina, kapit. *Mulder*, van Schotland naar Memel met haring, is stuk geslagen en de lading verloren. De manschap is gered.

Gepraaid den 5 Aug., op 1° Z.Br., 21° W.L., *Kuypers* Euterpe, v. Bat. n. Amst. — Den 21 Aug., op 13° 35′ N.Br., 26° 30′ W.L., *van Oosteroom* Julie Claire, v. Amst. n. Melbourne. — Den 26 Aug., op 23° 10′ N.Br., 33° 20′ W.L., *Croese* Peking, v. Akyab n. Amst. — Den 30 Aug., op 29° 15′ N.Br., 35° 37′ W.L., *Kruijmel* Oud Alblas, v. Bombay n. Amst.

HARLINGEN, 25 Sept. Binnengekomen 21 Sept., *Pothuis* Thia, 22 *Katoen* Remelia Geertruida, v. Frederikst.; *de Jong* Adolf Frederik, v. Memel.

TERMUNTERZIJL, 28 Sept. Binnengekomen 21 Sept., *Bakker* Jantje en *Bakker* de Hoop, v. Bremerhaven.

Vertrokken 20 Sept., *Heiten* Ettiena, op avont.; — 21 *Biese* Sophia, n. Bremerhaven; — 22 *Ugen* Anna Sieberdina en *Groothuis* Alida, n. Noorw.; — 23 *Klookgeter* Maagaretha, n. Norden; *Pietersen* Elisabeth, n. Noorw.; — 24 *Prins* de Jonge Barend, n. Hamburg; — 25 *Fokken* Geziena, n. Borkum; — 26 *Zoutman* de Jonge Wigcher, n. Noorw.; *Dauws* Venus en *Menholst* Imelina, n. Emden.

DELFZIJL, 28 Sept. Binnengekomen 23 Sept., *Datema* Hendrika Margar., v. Stettin; — 24 *Mooi* Maria Geertruida en *de Vries* Hilke de Vries, v. Bremen; — 28 *Lever* Harmonie, v. Dantzig; *Visser* Anna Sophia, v. Osterrisoer.

Vertrokken 25 Sept., *Kuipers* Grietje Huisman, n. Noorw.; — 28 *Stuitje* Jogohemina en *de Boer* Elsina, n. Papenburg.

OOSTMAHORN, 28 Sept. Ter reede gearriveerd 25 Sept., *Rozeboom* Helena Johanna, v. Emden n. Dookum; — 27 *Kuiper* de Twee Gebroeders, v. Bremen n. Amst.

Vertrokken 24 Sept., *Huges* Johan Gerard, n. Noorw.; — 25 *Kruisinga* Reina en *Kammenga* Drie Gebroeders Sikkens, op avont.; *Jacobs* Stad Leer en *Rasker* Leentje Dost, n. Emden; — 28 *Gust* de Vrouw Margaretha, n. Vegesack; *Koops* Catharina en *Dost* Eltiena, n. Hamburg; *Slankenberg* Twee Gebroeders en *de Boer* Jantina Pietronella, n. Sleeswijk; *Forma Jr.* Jantje, n. Leer; *Mulder* Vrouw Klazina, n. Norden; *v. d. Meulen* Hillegonda Maria, n. Noorw.

ZOUTKAMP, 29 Sept. Binnengekomen 25 Sept., *Harmsen* Genius, v. Emden; — 26 *van Klooster* Gesina, *de Haan* Jantina Gesina en 27 *Gnodde* Verwachting, v. Newc.; *de Graaf* Harm. Gesiena, v. Londen.

Zeilklaar 29 Sept., *Koetse* Fennechiena, op avont.

De Sond gepasseerd.

21 Sept. *Prak*, Jonker v. Slochteren, v. Libau n. Bordeaux, m. hout.
Nieboer, Cornelia, v. Petersb. n. Londen, m. hennip.
23 —— *Boer*, Verwisseling, v. Stockh. n. Dordr., m. ijzer.
de Groot, Zeldenrust, v. Petersb. n. Amst., m. tarwe.
Klein, Concordia, v. Björneborg n. Londen, m. hout.
Boer, Grunus, v. Söderhamn n. Hull, m. hout.
Peper, Alida, v. Petersb. n. Arbroath, m. beenderen.
Leuning, Battruida, v. Petersb. n. de Maas, m. rogge.
Doewes, Geerdina, v. Dantzig n. Londen, m. hout.
24 —— *Mulder*, Harmina, v. Nyhamn n. Hull, m. hout.

De wind den 21 Sept. W., N.W.; den 22sten N.O., N., N.N.O.; den 23sten O., Z., N.; den 24sten W.Z.W., Z.W., Z.Z.W.

LAATSTE BERIGTEN.

Binnengekomen.

AMSTERDAM 26 Sept., *Joon* Anna en Christina, Soerabaya; — 27 *Bekkering* Christina, Gron.; — 28 *Lukje* Ida, Memel.

TEXEL 26 Sept., *Net* Jantina Margaretha, Heiligenhafen.

HELVOET 27 Sept., *Koster* Dankbaarheid, Bilbao.

BRIELLE 26 Sept., *Kruithoff* Courier, Lond.

LONDEN 26 Sept., *Wilkens* Alberdina, Schiedam.

Bij DEAL 24 Sept., *Kramer* Christina, v. Havana n. Brem.; — 25 *Fokkes* Jupiter, v. Soerab. n. Hamb.

Bij DUNGENESS 25 Sept., *Lupcke* Jannetje, v. Rott. n. Bat.

Bij GOUDSTAART 22 Sept., *Hordijk* Nova Zembla, v. Rott. n. Hongkong.

SWANSEA 25 Sept., *Hazewinkel* Zeeland, Amst.

LEITH 25 Sept., *de Boer* Boreas, Harl.

YARMOUTH 24 Sept., *Molenaar* Maria, Amst.

NORTH SHIELDS 25 Sept., *Ouwehand* Bordeaux, Schiedam.

HARTLEPOOL 24 Sept., *Hildebrand* Louise, Schiedam.

LIVERPOOL 27 Sept., *Regtdoorzee* Vertrouwen, Amst.

GENT 24 Sept., *Spanjer* Avontuur, Bordeaux.

HAVRE 26 Sept., *Halfweg* Hollander, Rott.

ST. NAZAIRE 25 Sept., *v. Wijk* Arentina Hendr., Hamb.

GIBRALTAR 17 Sept., *Fenenga* Astrea, v. Galatz n. Brem.

Vertrokken.

AMSTERDAM 26 Sept., *van Duivenbooden* A. R. Falck, Liverp.; *Leegel* Constantia en Elisab., Gothenb.

BRIELLE 27 Sept., *Donema* Renske Hooites, Dantzig; *Poppen* Catharina, Hamburg.

LEITH 25 Sept., *Valk* Dankbaarheid, Lerwick.

PLYMOUTH 24 Sept., *van Duin* Jacobus, n. Hamburg.

HULL 25 Sept., *Pinksterboer* Gesina, Rostock.

HARTLEPOOL 24 Sept., *Stuit* Geerdina en *de Groot* Twee Gebroeders, Koningsb.

DUINKERKEN 25 Sept., *Visser* Prins van Oranje, Rott.

In lading.

LONDEN 26 Sept., *Schuring* Hillechiena, Koppenhage.

Zeilklaar.

ST. NAZAIRE 24 Sept., *Loorbach* Catharina Freerkina, v. Nantes n. Santander; *Wolthekker* Sophia Klasina, v. Nantes n. Camillas.

LONDEN 25 Sept., *Goedkoop* Noordster, Dantzig.

HANDELSBERIGTEN.

Prijs van het Grof Roggenbrood.

GRONINGEN, 28 *September* 1857.

4 Nederl. ℔ 39 cent.

GRAANMARKTEN.

GRONINGEN, 29 *September*.

TARWE.		GERST.		Zw. Voer 40 ℔ f	4,10
Oude 1856 70 ℔ f	9,00	Wtr. 1857 54 ℔ f	5,60	- - 42 - -	4,30
Oml. 1857 68 -	8,40	- 56 - -	6,00	- - 44 - -	
- - 70 - -	9,00	- 58 - -	6,40	BOONEN.	
- - 72 - -	9,60	Zomer 54 - -		Paardeb. f	8,25,50
- Old. 68 - -	8,20	- 56 - -		Gr. Erwt. f	
- - 70 - -	8,80	N. Knobbe 60 - -	6,40	Graauwe dito f	
- - 72 - -	9,40	- 62 - -	6,80	ZADEN, ENZ.	
ROGGE.		HAVER.			
N. Inland. 60 ℔ f		Dikke 36 ℔ f		Old. Koolz. f 13	f 14,10,30
- 62 - -	5,55	- 38 - -	4,20	Oml. dito f 13	f 14,25,50
- 64 - -	6,05	- 40 - -	4,40	Kromhorn	f 14,50,75
- 66 - -	6,55	- 42 - -	4,60	Zomerzaad	f 11 a f 12
N. 1857 68 - -	7,25	- 44 - -	4,80	Aveelzaad	f
- 70 - -	7,75	- 46 - -	5,00	G. Mosterdz.	f 30
BOEKWEIT.		- 48 - -	5,20	Boterzaad	f 10,50 a f 11
N. Gr. Zd. 64 ℔ f	6,60	- 50 - -	5,40	Lijnzaad	f
- - 66 - -	7,10	Witte Voer 36 - -	3,80	Dederzaad	f
- - 68 - -	7,60	- - 38 - -	4,00	Gr. Gort	f 9½ a f 10½
N. Zw. - 64 - -	6,45	- - 40 - -	4,20	Parel dito	f 13 a f 15,50
- - 66 - -	6,95	N. Zw. - 36 - -	3,70	Raapolie per vat	f 46,50
- - 68 - -	7,45	- - 38 - -	3,90		
Veen 64 - -	6,35				

Oude Tarwe stil; nieuwe als genoteerd verkocht. — Rogge iets lager afgegeven. — Boekweit meer gevraagd en 25 ct. hooger verkocht. — Gerst 10 ct. lager traag afgaande. — Dikke Haver goed prijshoudend; Voer- en Zwarte iets lager verkocht. — Boonen minder begeerd. — Koolzaad als genoteerd verkocht. — Gort in een doen.

AMSTERDAM, 26 *Sept.* Hennep zonder omzettingen; prijzen onveranderd.

AMSTERDAM, 28 *Sept.* Pools. Tarwe prijsh., roode wat lager afgegeven: 133 ℔ n. witb. Pools. f 405; 131 ℔ j. dito f 400; 129 ℔ dito f 375, f 376; 129 ℔ j. b. Pools. f 370; 128 ℔ dito f 357, f 360; 125 ℔ mind. dito f 320; 126 ℔ ger. dito f 290; 133, 134 ℔ Nassaud. f 343, f 347; 162 ℔ n. Geld. f 355; 127 ℔ j. dito f 330. — Rogge tot verlaagde prijzen met goeden handel: 117, 119 ℔ Petersb. f 184, f 188 bij partij; 117 ℔ o. dito f 180; 120 ℔

Arch. *f* 197 bij gerijf; 122 ℔ Belg. *f* 218; 122, 124 ℔ Pruis. *f* 208, *f* 213; 123 ℔ Rost. *f* 208. — Boekweit prijshoudend: 118, 120 ℔ n. Nijkerk. *f* [illegible]; *f* 255; 116, 119 ℔ n. Holst. *f* 230, *f* 241; 116, 121 ℔ jar. dito *f* [illegible], *f* 237.

Koolzaad prijsh.: Holst. 73 p. vl.; Rubs op 9 vat 80 p. vl.; op 9 vat in Sept. 81 p. vl.; Oct. 81½ p. vl.; Nov. 82½ p. vl.; April 48½ p. vl. — Lijnzaad in een doen: 102, 103 ℔ Arch. *f* 365. — Raapolie dadelijk en op levering williger: op 6/w. *f* 49,50; vlieg. *f* 48; Oct. *f* 47,75 a *f* 48 a *f* 47,50; Nov. *f* 48 a *f* 48,25 a *f* 47,75; Dec. *f* 48,25 a *f* 48,50 a *f* 48; Mei 1858 *f* 48,50 — Lijnolie dadelijk merkelijk hooger: op 6/w. *f* 48,25; vlieg. *f* 47; Oct. *f* 46,75 a *f* 47,50 a *f* 47,25; Nov. *f* 46 a *f* 46,50 a *f* 46,25; — Hennepolie op 6/w. *f* 50; vlieg. *f* 48,75. — Raapkoeken *f* 93 a *f* 96. — Lijnkoeken *f* 12 a *f* 14.

ROTTERDAM, 28 *September.* Tarwe: Nieuwe puike bl. jar. Zeeuwsch. *f* 11 a *f* 11,50; mind., bl. en ger. van *f* 10,75, *f* 10 a *f* 9. Roode flaauw met beperkten omgang en sommige verkoopen *f* 10 a *f* 15 lager. 154, 155 ℔ j. witb. Pools. *f* 385, *f* 390; 162 ℔ j. Hoogl. Kl. *f* 390 a *f* 395; 170 ℔ n. dito dito *f* 410; 168 ℔ dito dito *f* 395 a *f* 398. — Rogge: Inl. 10 a 20 ct. lager. Vlaams. en Zeeuws., *f* 7,40 a *f* 7,60; Overm. *f* 7,20 a *f* 7,40; mind. en Noordbr. *f* 6,50 a *f* 7. Overige soorten slap en met kleinen handel. — Boekweit door kleine toevoer *f* 15 hooger. — Gerst met iets minder begeerte 10 ct. lager; Zomer *f* 6,30, *f* 6,70; mind. soorten *f* 6 a *f* 6,50. — Haver 10 ct. hooger en schaarsch te bekomen; dikke *f* 4,40 a *f* 5,20; lange *f* 4 a *f* 4,50; mindere *f* 3 a *f* 3,80. — Paardeboonen als voren opgeruimd; p. dr. bl. *f* 8; mind. *f* 7,60 a *f* 7,90. — Erwten, puike zuivere groote prijsh., afwijkende moeijelijk te verkoopen; n. gr. bl. *f* 10 a *f* 10,50; mind. *f* 8,50 a *f* 9,75; kleine met goede kooplust 25 ct. hooger, van *f* 8,75 tot *f* 9,75. — Koolzaad ruim prijsh.

SCHIEDAM, 26 *September.* Moutwijn *f* 21; Jenever *f* 26,50; Amst. Proef *f* 27,75.

LONDEN, 25 *Sept.* Inl. Tarwe was heden tot prijzen van l.l. Maandag goed te plaatsen; ook van vreemde ging bij kleinigheden tot de notering van dien dag af. Overige graansoorten onveranderd.

Van den 28*sten.* Fijne Tarwe 1/6 sh. hooger, Zomergranen vaster.

BOTERMARKTEN.

GRONINGEN, 29 *Sept.* De prijs der boter was heden: 1ste soort *f* 46 a *f* 47; 2de soort *f* 44.

LEEUWARDEN, 25 *Sept.* De prijs der Boter was heden *f* 55.

AMSTERDAM, 28 *September.* De prijs der Boter was heden als volgt: Friesche *f* 56 a *f* 58; Kuinder *f* 55 a *f* 57; Kamper *f* 55 a *f* 57; Deventer *f* 50 a *f* 54; Zwolsche *f* 54 a *f* 56.

LONDEN, 25 *September.* De aanvoeren van Boter gedurende de afgeloopen week bestonden uit: van Harlingen 2521 vs., Havre 712, Ostende 144, Antwerpen 73, Rotterdam 184, Rouen 44, Schiedam 74. Vreemde was levendig gevraagd, en de aanvoer klein zijnde, stegen de prijzen aanzienlijk; beste Friesche 124 sh. per cwt. De noteringen zijn: beste Friesche 124 sh., surplus 110 a 114 sh., 2de kwal. 94 a 100 sh., Kamper en Zwolsche 116 a 120 sh., Bosscher 82 a 100 sh., Groninger 100 a 104 sh., Geldersche 84 a 88 sh., Holst. en Kiel 118 a 122 sh., Fransche 82 sh.

LONDEN, 28 *September.* Friesche Boter 121 sh., Gron. 90 a 100 sh.

VEEMARKTEN.

GRONINGEN, 29 *Sept.* De aanvoer van vee bestond heden uit ongeveer 50 stuks en was de handel in kalfkoeijen wel zoo vlug, zoodat zij *f* 10 hooger werden verkocht; schapen ruim ter markt en de handel iets williger, van *f* 5 tot *f* 14; — van jonge varkens was eene groote partij ter markt gebragt, doch de prijzen blijven steeds hoog; in weerwil hiervan, werd een goede handel gedreven, van *f* 8 tot *f* 20 a *f* 40.

LEEUWARDEN, 25 *Sept.* Aangevoerd 550 a 600 runderen, waarvan 300 vetten, de overigen melk- en kalfkoeijen; in de prijzen was geen verandering met die van j.l. Vrijdag; 100 vette kalveren, iets hooger; zoo ook de aangevoerde 500 schapen; er waren 350 a 400 varkens ter markt, die almede gereede koopers vonden.

LONDEN, 25 *Sept.* Aan de veemarkt heerschte goede kooplust, tot de volle vorige prijzen.

LONDEN, 28 *September.* De aanvoer ter veemarkt bestond uit 4924 runderen, 78 kalveren en 21,460 schapen, die allen iets hooger in prijs waren.

EFFECTEN-BEURS.

AMSTERDAM, 28 *September.*

Nederl. Werkel. Schuld 2½ pCt. 63⅝; Dito Dito 3 pCt. 76¾; Dito Dito 4 pCt. 97. — BELGIE, bij *Rothschild* 2½ pCt. 52. — SPANJE, Onbep. Stukken 1¼ pCt. 25⅜; Dito Binnenl. 6/m. 3 pCt. 37$\frac{11}{16}$; Dito Buitenl. £ 85, 3 pCt. 42⅛. — PORTUGAL, te Londen 3 pCt. 45; Dito 1856, 3 pCt. 44⅜. — RUSLAND, bij *Hope* en Co. 1798 en 1816 5 pCt. 105; Dito bij *Stieglitz*, 1855, 6de serie, 5 pCt. 101. — OOSTENRIJK, Metall. 5 pCt. 74¼; Dito Dito 2½ pCt. 38¾; Dito rente Amsterdam, 1854, 5 pCt. 86¼; Dito Nationale Metalliek 5 pCt. 76¼. — MEXICO, Onbep. Stukken 3 pCt. 20$\frac{1}{16}$.

ADVERTENTIEN.

, De COMMISSIE van ONDERWIJS in *Groningen* vergadert **Donderdag den 15den** en **Vrijdag den 16den October**, des morgens te 8 uur, in het CONCERTHUIS te *Groningen*, om **RANG-EXAMENS** af te nemen. Die zich dan willen laten EXAMINEREN, gelieven zich, met overlegging van hunne Geboorteacte, Getuigschriften van goed gedrag en hunne Acten van vroeger behaalden Rang, zoo zij dien bezitten, aan te melden bij den Schoolopziener van hun District, vóór **den 1sten October** aanstaande.

De Secretaris der Commissie van Onderwijs in de Provincie Groningen:
P. HOFSTEDE DE GROOT.

De **LESSEN** voor de **VROEDVROUWEN-LEERLINGEN** bij het **Groninger Instituut**, zullen beginnen op MAANDAG den 5den October 1857, 's middags te 1 uur.

D. DE VRIES REILINGH.

, VERGADERING van de MAATSCHAPPIJ van LAND- en TUINBOUW „*de Marne*", te *Wehe*, op WOENSDAG den 30sten September.

J. v. J. MARRENGA, *Secretaris.*

HUWELIJKS-, GEBOORTE- EN STERFBERIGTEN.

, Heden beviel voorspoedig van eene DOCHTER F. L. VAN CLOOSTER, geliefde Echtgenoot van

H. W. WIERDA.

WINSUM, 26 September 1857.
Algemeene en bijzondere kennisgeving.

, Bevallen van een' ZOON CATHARINA GROENEWOLD, Echtgenoot van

JOHs. MEIHUIZEN.

GRONINGEN, 27 September 1857.

, Heden beviel zeer voorspoedig van een ZOON A. M. WOLTHERS, Echtgenoot van

S. J. RUTGERS.

HALLUM, 28 September 1857.

, Heden ontsliep zacht en kalm, mijne geliefde Echtgenoot WIEKE JURJENS DIJKSTERHUIS, in den ouderdom van 46⅔ jaar, waarvan ik ruim 25 met haar door een gelukkig huwelijk vereenigd was; diep betreurd door mij en mijne 2 van de acht nog overgeblevene Kinderen.

HOUWERZIJL, 26 September 1857.

E. HAMSTRA.

, Heden avond overleed, zeer onverwacht, mijne geliefde op eene na oudste Dochter ANTJE, in den ouderdom van veertig jaren, tot groote droefheid van mij, hare Broeders en Zusters en Behuwdbroeders.

GRONINGEN, 27 September 1857.

L. REIGERSBERG.

, Heden overleed, tot onze bittere droefheid, onze hartelijk geliefde Moeder HILLECHIEN REINDERS, vroeger Wedw. van W. DIEMERS, en laatst Wedw. van T. COPINGA, in den gezegenden ouderdom van 84 jaren en 8 maanden.

GRONINGEN, 27 September 1857.

H. COPINGA.
Uit aller naam.

, Heden overleed mijne geliefde Echtgenoot GEZIENA VISSER, in den krachtvollen leeftijd van 32 jaren, mij nalatende twee Kinderen, welke dit verlies nog niet beseffen, doch voor wie dit afterven, even als voor mij, een zeer zwaar verlies is.

GRONINGEN, 28 September 1857.

H. JULSING,
Verhuurder van Rijtuigen.

, De Boekhandelaar **H. R. ROELFSEMA** heeft voorhanden: **Engelsche COPIËERPERSEN** voor gr. 4° Postpapier van *f* 19 en *f* 20; **Copiëerboeken** van *f* 2.75; **Copiëerinkt** in Kruiken van *f* 1.90 en 30 Ct.; eene ruime sortering van **POSTPAPIER**, naar verkiezing met adres gestempeld, **Enveloppes** en andere **Kantoorbehoeften**, waaronder de gunstig bekende **Balance Springpennen** van PERRY, duurzaam zwart blijvenden **Schrijfinkt** enz.

Verder de hier gevraagd wordende **ZEEKAARTEN** en **Boeken voor de Zeevaart**, **OCTANTEN**, **Verrekijkers**, Houten-, Koperen-, Hang- en Peil-**Kompassen**, **Paralellinialen** enz.

, Bij **W. E. J. TJEENK WILLINK**, te *Zwolle*, verschijnt:

I. DE JAGTWET VAN 1857,

II. DE WET OP HET LAGER ONDERWIJS,

met ophelderende Aanteekeningen en uitvoerig Alph. Register, door L. N. SCHUURMAN,

elk ad ***f* 0.25.**

Bewerkt even als de zoo gunstig bekende uitgaven der *Wetten op de Gemeentebesturen — de Onteigening — de Schutterijen — den Waarborg — het Armbestuur, enz.*

VOOR OOGLIJDERS

en allen die hun gezigt wenschen te versterken of te bewaren.

Door ***A. TER GUNNE***, te ***Deventer***, is uitgegeven en alom verzonden:

Prof. **F. ARLT**, **Gezondheidsleer der Oogen in gezonden en lijdenden toestand** (met een Aanhangsel over Gezigtsglazen) ten algemeenen nutte beschreven. Naar den 2den druk, door A. ILCKEN, Heel- en Verloskundige te *Deventer*, à *f* 1—20.

Eene Fransche beoordeeling (*Annales d'oculist. t.* 17, p. 92) noemt dit Werkje *un véritable modèle de ce genre de publication*. Wij gelooven dat het geene verdere aanbeveling zal behoeven.

Van **ZSCHOKKE, de weg ten leven; Huis- en Handboek voor Christelijke Ouders en Jongelieden**, uit het Hoogduitsch, door R. REUDLER, Ev. Luth. Pred. te *Deventer*, verschijnt thans de 4de aflevering, à 35 c.

Wie nog van de voordeelen der inteekening wenscht te profiteren, haaste zich, daar de 5de afl., waarmede het werk compleet is, weldra volgt. Dit meesterstuk van den schrijver der *Uren aan de Godsdienst gewijd* heeft geswis geene aanbeveling noodig.

H.H. Boekhandelaren nog ex. overhebbende, gelieven die ten spoedigste terug te zenden, daar ik door de menigvuldige bestellingen om ex. verlegen ben.

Een nieuwe Roman

VAN

J. HOEK,

verschijnt op heden bij **S. E. VAN NOOTEN**, te *Schoonhoven*, onder den titel van:

BERNARD ROBELIUS.

2 deelen, gr. 8vo, met vignetten. Prijs *f* 7,20.

Nog eenige Exempl. zijn bij genoemden Uitgever van des Schrijvers veel gezochte werken te bekomen:

I. MINA EN BETSY. *Tweede Druk.* Met eene staalgravure. Prijs *f* 1,60, ... gebonden *f* 1,90.
II. DE FAMILIE PLOEGERS, 2 deelen, in gr. 8vo, met vignetten, ... *f* 7,20.
III. UIT HET DAGELIJKSCHE LEVEN. Met eene Plaat, gebonden . . . . *f* 1,90.
IV. DE GODSDIENST IN HET LEVEN, voorgesteld in Novellen, 2 dln., met staalgr. Prijs *f* 3,10, geb. *f* 3,80.

, **VAN DRUTEN & BLEEKER**, te *Sneek*, geven uit:

VAN DRUTEN & BLEEKER'S Goedkoope BIBLIOTHEEK VOOR ALLE STANDEN,
Deel XV:

HET HEELAL EN ZIJNE WONDEREN.

Populaire voorstelling der Sterrekunde en Sterrekundige Aardrijkskunde, door ***A. DIESTERWEG;*** vrij bewerkt naar den vijfden druk uit het Hoogd., door Dr. ***W. GLEUNS, Jr.***, 1ste Deel, met platen. *f* 1,20.

Met nog een Deeltje is dit Werk compleet.

Het toenemend debiet, dat deze geheele onderneming te beurt valt, zal, vertrouwen de Uitgevers, ook aan dit schoone en belangrijke Werk niet onthouden worden. **GOED en GOEDKOOP** blijft de basis dezer onderneming, die in zijn geheel, en dit Werk in 't bijzonder, ook aan Heeren Onderwijzers zeer wordt aanbevolen.

Al degenen, die iets te VORDEREN hebben van nu wijlen **JAN SMIT**, in leven Winkelier, gewoond hebbende en zeer onlangs te *Vries* overleden, worden verzocht, daarvan **binnen acht dagen na heden** SCHRIFTELIJKE Opgave te doen ten KANTORE van den ondergeteekenden Notaris.

VRIES, 28 September 1857.

A. HOMAN.

DE DAGELIJKSCHE POSTWAGEN

van ***GRONINGEN*** op ***VEENDAM*** vertrekt wederom met den **1sten October** om **7 uur** en **30 min.**, van het Logement *de Zwaan*, Oosterstraat.

J. A. HEIKENS,
Ondernemer.

Vrijdag den 2den October 1857,

des voormiddags te elf uur, zullen, in het CONCERTHUIS, in de Poelestraat te *Groningen*, publiek worden verkocht:

Een groot aantal **HANGLAMPEN** van **1, 2, 3** of **5** LICHTEN, STAANDE LAMPEN, LANTAARNS, KROONEN, BLIKKEN OLIEKANNEN, BLAKERS, enz., zeer geschikt voor **KERKEN** en **SCHOLEN**, behoorende aan het Instituut voor Doofstommen, aan de Akademie Minerva en aan het Concerthuis alhier.

Te bezien op den dag van Verkoop, van 9—11 uur.

Mr. J. H. GEERTSEMA, *Notaris.*

, Ten overstaan van Mr. **C. DE RANITZ**, Notaris te *Groningen*, zal, op DINGSDAG den 20sten October 1857, des avonds te 7 uur, ten Huize van B. TEN HAVE, aan de Groote Markt te *Groningen*, publiek ter verkoop worden aangeboden:

I. Eene zeer nette, weldoortimmerde **BEHUIZING**, get. F 10, met PLAATS en TUINTJE, staande en gelegen te *Groningen*, aan de Vischmarkt, Zuidzijde.

II. Een AANDEEL in de NEGOTIATIE voor den STRAATWEG van *Groningen* naar *Winsum*, get. no. 127.

III. Een GRAF, op de Zuider Begraafplaats te *Groningen*, in de 2de kl., 1ste rij, no. 52.

Behoorende tot de Nalatenschap van wijlen den Heer J. W. HOFFMEISTER.

Om te aanvaarden: perc. I op den 1sten November 1857, en perc. II en III dadelijk na den Toeslag. — Te bezien des daags vóór en op den Verkoopdag, van 10—12 en 2—5 uur, op BEWIJZEN VAN TOEGANG, te bekomen tegen betaling van **10 Cent**, ten **voordeele** van de **Algemeene Armen**, ten Kantore van

Mr DE RANITZ, *Notaris.*

Ten overstaan van Mr. **J. W. QUINTUS**, Notaris te *Groningen*, zal in den loop van aanstaanden Winter publiek [illegible] den verkocht: Eene ruime en [illegible] doortimmerde **HEEREN BEHUIZING**, met TUIN er achter en MANDEELIGE GANG ter zijde, staande en gelegen Westzijde aan het Schuitendiep, bij de Poelpoortenbrug te *Groningen*, toebehoorende aan en bewoond wordende door de Erven van wijlen Mejufvrouw de Wedw. J. A. UILKENS.

, Mr. **B. HAITZEMA VIËTOR**, Notaris te *Winschoten*, gedenkt, op MAANDAG den 5den October 1857, des avonds te zeven uur, ten Huize van den Logementhouder G. MONKHORST, te *Zuidbroek*, in openlijke veiling te verkoopen:

I. Eene BEHUIZING, waarin de ***IJZERSMEDERIJ*** met succes wordt uitgeoefend, benevens den daarbij behoorenden TUIN, staande en gelegen in *Uiterburen*, te *Zuidbroek*, wordende thans bewoond en gebruikt door de Weduwe J. L. ELZINGA. — Om te aanvaarden den 1sten November 1857; — en

II. Eene BEHUIZING en TUIN, staande en gelegen te *Zuidbroek*, in *Uiterboeren*, toebehoorende aan de Erven BOELO W. HOPKES en Vrouw.

De Verkoopconditiën zullen in tijds ter lezing liggen ten Kantore van den Notaris

B. HAITZEMA VIËTOR.

, Mr. **B. HAITZEMA VIËTOR**, Notaris te *Winschoten*, gedenkt, ten verzoeke van G. DE VRIES en Vrouw, op MAANDAG den 5den October 1857, des avonds te [illegible] uur, ten Huize van den Logementhouder G. MONKHORST, te *Zuidbroek*, in openlijke Veiling te verkoopen:

Eene BEHUIZING en TUIN, waarin sedert eenige jaren de ***KRUIDENIERS-AFFAIRE*** met goed succes is — en nog wordt uitgeoefend, en zijnde tevens tot velerhande AFFAIRES geschikt, staande en gelegen aan de straat nabij de Kerk te *Zuidbroek*.

De Behuizing kan op den 1sten November e.k. worden aanvaard.

B. HAITZEMA VIËTOR.

, Mr. **C. HARTMAN BUSMANN**, Notaris te *Sappemeer*, zal, ten verzoeke van den Heer B. S. DE BR[illegible], Landbouwer te *Kalkwijk*, op ZATURDAG den [illegible] October 1857, des avonds te 6 uur, ten Huize van [illegible] NEVEN, Logementhouder in het Regthuis te *Hoogezand*, voor 3 jaren, in Perceelen, publiek te huur presenteren:

I. Eene dubbele plaats LAND, groot 7 B., 87 R., gelegen te [illegible] Oostkant; — en

II. 6 KAMPEN LAND, groot 4 B., 63 R., 20 E., gelegen te *Kalkwijk*, Westkant.

De omschrijving der Perceelen en de Voorwaarden der Verhuring zijn te vernemen ten Kantore van

Mr. C. HARTMAN BUSMANN.

Te Huur:

Eene **ONGESTOFFEERDE KAMER** met SLAAPKAMERTJE. Te bevragen bij L. [illegible]TINGER, Zadelmaker, Heerestraat;

bij wien Ontvangen:

Eene **ruime sortering Echte AMERIKAANSCHE OVERSCHOENEN.**

Het Waterschap *HUNSINGO*

opent eene **GELDLEENING** van ***f* 200,000**, rentende 's jaars naar [illegible]

De INTEEKENING daarop kan plaats hebben van den 1sten October tot den [illegible] October 1857: te *Onderdendam* in het WATERSCHAPSHUIS, in de HOOFDPLAATSEN der ONDERDEELEN, waar de Besturen zitting houden, bij de LEDEN van het HOOFDBESTUUR, en de Heeren VAN HASSELT SENIOR en JUNIOR, UNIA VAN NAERSSEN en K. [illegible]DAG en ZONEN te *Groningen*, — waar overal het [illegible] HEEREN GEDEPUTEERDE STATEN goedgekeurde [illegible] ter inzage en kennisneming voorligt.

De Voorzitter van het Hoofdbestuur,
Mr. A. J. VAN ROIJEN.

De ondergeteekenden, behalve door [illegible] Maatschappij *Thuringia*, te *Erfurt*, [illegible] bevolmagtigd door de Maatschappij [illegible]*videntia*, te *Frankfort a/Main*, tot het sluiten van **VERZEKERINGEN** op CASCO'S, GOEDEREN, VRACHT, INGEBEELDE WINST, PROVISIE, BODEMARIJ en VOORGESCHOTEN GELDEN, alsmede voor OORLOGSGEVAAR, zoowel ter ZEE als op BINNENWATEREN, op SPOORWEGEN en per AS, alles overeenkomstig de Nederlandsche Wetten, tegen de **premiën** en volgens de **usantiën** van de **Amsterdamsche beurs**, op NEDERLANDSCHE POLISSEN geteekend, blijven deze beide soliede Maatschappijen daartoe aan iederen belanghebbende aanbevelen.

GRONINGEN, September 1857.

DE MOL MONCOURT & WIJNNE.

De ondergeteekende verhuist op den **eersten October** van de Oosterstraat naar de **OUDE EBBINGESTRAAT**, om den hoek van de Butjesstraat, lett. A no. 81.

J. A. VAN HASSELT,
Commissionnair in Effecten.

De ondergeteekende verzoekt vriendelijk gunst en rekommandatie in het **LINIËREN** van **alle modellen** en het **KANTOOR-BOEKBINDEN.**

G. HEMMES,
boven den Horlogiemaker BOS,
in den Carolieweg.

BLOEMBOLLEN.

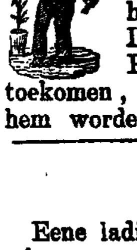

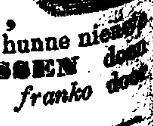

V. SCHERTZER & ZONEN,
Bloemisten en Zaadkoopers
te *Haarlem*, hebben heden weder aan hunnen Agent den Heer **A. VEEN**, Droogist, Oosterstraat te *Groningen*, hunne nieuwe Prijs-Couranten van **BOLGEWASSEN** doen toekomen, welke op *franko* aanvrage direct *franko* door hem worden opgezonden.

Te Koop:

Eene lading **beste GROVE STEENKOLEN**, tot uiterst geringen prijs. Te bevragen aan het BUREAU dezer COURANT.

BESTE BLAAUWE KASTDRUIVEN,

per **5 Ons 1 Gulden**, bij **J. FILIPPUS**, Guldenstraat.

De Boekverkooper **F. WILKENS** vraagt een' **KNECHT** en een' **vlugen LOOPJONGEN**, de laatste bij voorkeur ook met VOUWEN en INNAAIJEN bekend.

IEMAND, volledig bekend met het **TABAKSVAK** en het **SIGAREN-FABRIKAAT**, wenschte gaarne in kennis met een van genoemde **KANTOREN** te geraken, ten einde daarvoor te kunnen reizen in de beide Noordelijke Provinciën; kunnende van soliditeit als anderzins de beste getuigenissen produceren. Adres, onder letter E, aan het BUREAU dezer COURANT.

Te *Groningen*, bij de Erven C. M. VAN BOLHUIS HOITSEMA.